

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma

2020 - 2024

Kuva: Päivi Rönkkö

Peruspalvelukuntayhtymä

KALLIO

Alavieska - Nivala - Sievi - Ylivieska

1.	JOHDANTO	6
2.	YLEINEN OSA	7
2.1	Toiminta-alue	7
2.2	Valvonnan voimavarat ja tehtävät	7
2.3	Valvontakohteet	9
2.3.1	Riskinarviointi ja tarkastusten kohdentaminen	9
2.3.2	Tarkastukset, pakkokeinot ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	10
2.3.3	Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet	11
2.3.4	Näytteenottosuunnitelma	11
2.4	Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	11
2.5	Henkilöstön pätevyyden varmistaminen ja koulutus	12
2.6	Valvontakohderekisteri / Tietojärjestelmä	12
2.7	Laadunhallinta	12
2.8	Viestintä	12
2.9	Valvonnan maksullisuus	13
2.10	Viranomaistehtävien delegoinnit	13
2.11	Asiakaspalaute ja toiminnan kehittäminen	14
2.12	Toiminta häiriötilanteissa	14
2.12.1	Epidemioiden selvittäminen	14
2.13	Valvontasuunnitelman hyväksyminen	15
2.14	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	15
2.15	Raportointi	16
3.	ELÄINTEN TERVEYS- JA HYVINVOINTIVALVONTA	17
3.1	Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO)	17
3.2	Kunnan valvontasuunnitelma	17
3.3	Voimavarat	17
3.3.1	Henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako	17
3.3.2	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen	18
3.4	Tietojärjestelmät	19
3.5	Viestintä	19
3.6	Maksut	20
3.7	Valvonnan toimeenpano	20
3.8	Eläinten terveyden valvonta	21
3.8.1	Eläintautivalmius	21
3.8.2	Eläintautiepäilyt ja – tapaukset sekä eläintaudeista ilmoittaminen	21
3.8.3	Pakollinen ja vapaaehtoinen terveysvalvonta eläimille	22
3.8.4	Vesiviljelylaitosten terveysvalvonta	22
3.8.5	Muu eläintautivalvonta	22
3.9	Eläinten lääkitsemisen valvonta	22
3.10	Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti	23
3.10.1	Sisämarkkinatuonti	23
3.10.2	Sisämarkkinavienti	23
3.10.3	Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin	23
3.10.4	Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus	23
3.11	Eläinten hyvinvoinnin valvonta	24
3.11.1	Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus	24
3.11.2	Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus	24
3.12	Eläimistä saatavat sivutuotteet	24

3.12.1	Sivutuotteita käyttävät toimijat	25
3.12.2	Sivutuotteiden hautaaminen	25
3.13	Täydentävien ehtojen valvonta	26
3.14	Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen	26
3.14.1	Peruseläinlääkäripalvelut	26
3.14.2	Sisältö	26
3.14.3	Tuotantoeläinten terveydenhuolto	27
3.14.4	Yksityinen palvelutarjonta	28
3.14.5	Kiireellinen eläinlääkäriapu	28
3.14.6	Saatavuus- ja laatutavoitteet	29
3.14.7	Toimitilat ja välineresurssit	31
3.14.8	Ostopalvelut	32
3.14.9	Perustason ylittävät palvelut	32
3.15	Seuranta, arviointi ja raportointi	33
3.15.1	Kunnan suunnitelma	33
3.15.2	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	33
3.15.3	Muu raportointi	33
3.16	Painopistealuevalvonta	34
4.	ELINTARVIKEVALVONTA	35
4.1	Elintarvikevalvonnan tavoitteet ja suunnittelu	35
4.2	Valvontakohteet	35
4.3	Valvonnan riskiperusteisuus ja kohteiden tarkastustiheys	35
4.4	Valvonnan toimeenpano	36
4.4.1	Valvonnan tiedonhallinta	36
4.4.2	Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely	36
4.4.3	Tarkastukset ja niiden sisältö	37
4.4.4	Pakkokeinojen käyttö	38
4.4.5	Näytteenottosuunnitelma	39
4.4.6	Valvonnan painopisteet ja projektit vuodelle 2020	40
5.	TERVEYDENSUOJELUVALVONTA	41
5.1	Johdanto	41
5.2	Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely	41
5.3	Suunnitelmallisen valvonnan kohteet	41
5.4	Tarkastuksen sisältö	42
5.5	Tarkastustiheydet ja tarkastusaika	43
5.6	Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtävät tarkastukset ja tehtävät	44
5.7	Pakkokeinojen käyttö	44
5.8	Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	44
5.8.1	Suunnitelmallinen näytteenotto	44
5.8.2	Muu näytteenotto	45
5.9	Suunnitelmallisen valvonnan painopistealueet (Valvontaohjelma 2020–2024)	45
6.	TUPAKKA- JA NIKOTIINIVALMISTEIDEN VALVONTA	47
6.1	Tupakkalain valvonnan tavoitteet	47
6.2	Tupakkalain valvonnan sisältö	47
6.2.1	Lupamenettely	47
6.2.2	Tupakointikiellon määrittäminen asuntoyhteisöön	47
6.2.3	Tupakkalain mukaiset tarkastukset	48

6.2.4	Kiellot ja vähittäismyyntiluvan peruuttaminen.....	48
6.3	Valvontakohteet.....	49
6.4	Tarkastussuunnitelma	49
6.5	Valvonnan painopisteet ja projektit	50
6.5.1	Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa	50
6.5.2	Omavalvonnan tukeminen	50
6.5.3	Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.....	51

LIITTEET

1. Eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontasuunnitelma (EHO) v. 2020 ja 1a EHO:n resurssikartoitus
2. Elintarvikelain valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2020
3. Terveysturvallisuuden valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2020
4. Tupakka- ja nikotiinivalvonnan valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2020

1. JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tarkoituksena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, mikä edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa.

Valvonnalla varmistetaan ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen toiminnanharjoittajia ja kuluttajia neuvomalla, ohjaamalla ja kouluttamalla, tekemällä tarkastuksia, ottamalla näytteitä, antamalla lausuntoja ja varautumalla häiriötilanteisiin. Tarvittaessa epäkohtien poistamiseksi käytetään hallinnollisia pakkokeinoja. Valvontaviranomaisen on seurattava, että toimija myös poistaa epäkohdat. Viimekädessä vastuu toiminnan turvallisuudesta ja lainmukaisuudesta on toiminnanharjoittajalla.

Ympäristöterveydenhuollon lakeja ovat terveydensuojelulaki (763/1994), elintarvikelaki (23/2006), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009). Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnan kuulussa ympäristöterveydenhuollon tehtäviin, kuuluu myös lääkelain tätä valvontaa säätelevä osa noudettaviin säädöksiin.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädännöt edellyttävät kuntia laatimaan säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Suunnitelmassa otetaan huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat, alueellinen eläinlääkintähuoltolain mukainen suunnitelma ja ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma paikallisten valvontatarpeiden mukaisesti ja riskiperusteisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma hyväksytään yhtymähallituksessa ja toimitetaan tiedoksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle.

Valvontasuunnitelman mukainen valvonta on maksullista ja siitä peritään yhtymähallituksen hyväksymän maksutaksan mukaiset valvontamaksut. Valvontamaksuilla on oleellinen merkitys ympäristöterveydenhuollon resurssien turvaamisessa, vaikka perityt maksut eivät kata kaikkia valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana ohjelmakaudelle 2020 – 2024 on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Yhteistyö ja avoin vuoropuhelu toimijoiden ja eri viranomaisten välillä edistää valvonnan vaikuttavuutta merkittävästi.

2. YLEINEN OSA

2.1 Toiminta-alue

Valvontayksikön toiminta-alueita ovat Alavieskan kunta, Nivalan kaupunki, Sievin kunta ja Ylivieskan kaupunki. Pinta-alaltaan kuntayhtymä on vain 2 134 km² ja alue kompakti kokonaisuus, joten etäisyydet kuntayhtymän alueella ovat kohtuulliset. Toiminta-alueen asukasluku oli 33 502 henkilöä 31.12.2018.

Alue on selkeästi maaseutumainen, isompia väestökeskittymiä ovat Nivalan ja Ylivieskan kaupunkikeskukset. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kuntayhtymä (yhteistoiminta-alue) on aloittanut toimintansa 1.1.2008.

Toiminta-alueen liikenneyhteydet ovat monipuoliset ja kohtuullisen toimivat. Teiden kunto on päässyt paikoitellen pahoin rapautumaan. Kuntayhtymän alueella on kanta- ja valtatietasoisia maanteitä sekä pohjois-eteläsuunnassa että itä-länsisuunnassa. Ylivieskan kautta kulkee Suomen rataverkoston pohjoinen päärata.

Toiminta-alueella on paljon eläinperäisten elintarvikkeiden alkutuotantoa (valtaosin maidon- ja naudanlihan tuotantoa), mutta elintarvikkeiden jatkojalostusta on vähän. Merkittäviä työllistäjiä ovat yhteiskunnalliset palvelut, kauppa ja pk-teollisuus. Sievin kunnan alueella sijaitsevat alueellisesti tärkeät vedenottamot. Talousveden hankinta on hyvin keskitettyä, ja taloudet kuuluvat lähes sataprosenttisesti verkostoveden piiriin. Isoja EU - uimarantoja ei ole, ja vesistöjen vähäisyyden vuoksi muitakin valvottavia rantoja on vähän.

2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät

Organisatorisesti ympäristöterveydenhuollon tulosalue kuuluu terveystalouden toimialaan, jota johtaa terveystaloudenjohtaja. Tulosalueen johtajana toimii ympäristöterveydenhuollon johtaja. Ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisena viranomaisena toimii Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon yksikkö täyttää 30.10.2003 annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen vaatimuksen, joka edellyttää vähintään 10 henkilötyövuotta, päätoimista johtajaa sekä sitä, että kaikki ympäristöterveydenhuollon toimialat ovat samassa yksikössä.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon yksikössä on kaikkiaan 13 virkaa ja yksi eläintenhoitajan toimi.

Virat jakaantuvat seuraavasti: seitsemän (7) praktikkoeläinlääkärin ja neljä (4) terveystaloudenjohtajan virkaa sekä valvontaeläinlääkärin ja ympäristöterveydenhuollon johtajan virka (taulukko 1).

Valvontaeläinlääkärin virka on perustettu vuonna 2011. Viran työajasta menee arviolta 70 % valtion toimeksiantotehtävänä hoidettaviin valvontatehtäviin (mm. eläinsuojelu-, eläintauti- ja sivu-

tuotevalvonta) ja 30 % käytetään elintarvikevalvontaan. Valvontaeläinlääkäri suorittaa maitotilojen tuotantohygieniatarkastuksia sekä eläimistä peräisin olevien elintarvikkeiden valmistuksen laitosvalvontaa.

Taulukko 1 Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö v.2020

Nimi	Virkanimike	vastuualue	lisätietoja
Terveysvalvonta			
Junnikkala Piia	terveysinsinööri	terveysvalvonta	hallinto, varahenkilö
Kurko Heli	terveysinsinööri	terveysvalvonta	
Linna Linda	terveysinsinööri	terveysvalvonta	
Simunaniemi Riina	terveysinsinööri	terveysvalvonta	
Eläinlääkintähuolto			
Hannula Kaija	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Aittamaa Leena	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	virkavapaalla 31.10.2020 saakka, sijaisena Mari Ruuhonen
Lehto Jenni	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Rantala Marja	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Ylivieska	
Suomio Enni	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	50 % työaika
Takanen Satu	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	50 % työaika
Koivunen Viivi	kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	
Aitto-oja Petra	vs. kaupungineläinlääkäri	praktiikka, Nivala	Enni Suomion ja Satu Takasen osaaikaisuuksien sijainen
Pyykönen Päivi	valvontaeläinlääkäri	viranomaisvalvonta	
Sääluoto Kirsti	eläintenhoitaja	Ylivieska	
Yhteinen			
Heikkinen Aili	ympäristöterveydenhuollon johtaja	hallinto, terveysvalvonta	
Yhteensä käytettävissä			14,0 htv

Ympäristöterveydenhuollolla on kolme toimipistettä: Terveysvalvonnan toimipiste Ylivieskassa (käyntiosoite Tasangontie 21), missä työskentelee neljä terveysinsinööriä, valvontaeläinlääkäri ja ympäristöterveydenhuollon johtaja. Ylivieskassa on hyvin varusteltu neljän (4 htv) eläinlääkäriin ja eläintenhoitajan peruseläinlääkintähuollon yhteisvastaanotto (käyntiosoite Katajistentie 2) sekä kolmen (3 htv) eläinlääkäriin tuotantoeläinvastaanottopiste Nivalassa (osoite Pajatie 1 C).

Taulukko 2 Käytettävissä olevat henkilötyövuodet ja niiden jakaantuminen eri toiminnoille v. 2020

	Yhteensä käytettävissä htv	Suunnitelmalli- sen valvonnan tarve htv	Muu tarve htv
Eläinlääkintähuolto	7,0		
Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta	0,80	0,20	0,60
Elintarvikevalvonta	1,80	1,45	0,35
Maidontuotantotilat	0,20	0,20	-
Terveystensuojeluvalvonta	2,15	0,6	1,55
Tupakka- ja nikotiinivalvonta	0,20	0,05	0,15
Hallinto	0,9		
Avustava henkilökunta	1		
Yhteensä	14,0		

2.3 Valvontakohteet

Kuntayhtymän alueella on säännöllisesti valvottavia elintarvikevalvonnan kohteita ilman alkutuotantoa 209 kappaletta. Maidontuotantotiloja, jotka alkutuotantopaikoista tarkastetaan suunnitelmallisesti elintarvikelain perusteella, on viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon mukaan 214 kappaletta. Muita alkutuotannon kohteita (lihantuotanto, peltoviljely, hunajantuotanto, munantuotanto) on n. 300 kpl.

Terveystensuojelulain mukaisia säännöllisesti valvottavia kohteita on kuntayhtymän alueella 225 kappaletta.

Tupakka- ja lääkelain (nikotiinivalmisteet) mukaisia valvontakohteita (myyntipaikat) on yhteensä 30 kappaletta, mutta nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä niistä on vain 21 kohteessa.

Monia kohteita valvotaan toimintojen moninaisuuden vuoksi useamman lain perusteella. Erilaisilla kohteilla on hyvin erilaiset käyntitiheydet, mihin vaikuttavat mm. laki, minkä perusteella valvotaan, toimintaan liittyvät riskit ja toiminnan laajuus. Omavalvonnan toimivuus voi vaikuttaa tarkastustiheyttä vähentävästi tai lisäävästi. Eri lakien mukaan tehtäviä tarkastuksia pyritään yhdistämään yhdeksi tarkastukseksi, jolloin myös kustannukset saadaan tarkastuskohteen kannalta kohdullisemmiksi.

2.3.1 Riskinarviointi ja tarkastusten kohdentaminen

Ympäristöterveydenhuollon valvonta ja tarkastukset voivat olla ennalta suunniteltuja (suunnitelmanmukainen valvonta) tai muita, akuutista tarpeesta nousevia tarkastuksia, joita ei voida ennakoida, mutta niiden tekemiseen on silti varattava aikaa. Tällaisia ovat esimerkiksi terveyshaittaepäilyjen, epidemioiden ja erityistilanteiden selvittämiset sekä hakemusten ja ilmoitusten käsittely. Viranomaistyöhön kuuluu myös neuvontaa ja ohjausta, jota on annettava tarpeen vaatiessa. Eisuunnitelmallisen työn osuus vaihtelee runsaasti eri lakien perusteella tehtävässä valvonnassa. Valtion toimeksiantona tehtävässä valvonnassa (eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta) akuutin valvonnan osuus on suurin, mutta myös terveystensuojelulain mukaisessa valvonnassa on

paljon akuuttia valvontaa (mm. asuntojen ja kokoontumistilojen sisäilman terveellisyyteen liittyvät tarkastukset).

Valvontasuunnitelma tehdään riskinarviointiin perustuen. Toimialakohtaisissa ohjelmissa on keskushallintoviranomaisten antamat ohjeet valvontakohteiden riskinarviointiin. Niiden pohjalta tehtyä arviointia täydennetään omien valvontakokemusten perusteella. Suunnitelmallisen valvonnan työsuunnitelma laaditaan suhteuttamalla käytettävät resurssit valvontatarpeeseen.

Tekemättä jääneitä valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia voidaan tehdä seuraavana vuonna.

2.3.2 Tarkastukset, pakkokeinot ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanossa tarkastustoiminta on oleellinen osa selvittäessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimustenmukaisuutta.

Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen. Tarkastukset voivat sisältää näytteiden ottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palvelujen mahdollisten terveyshaittojen selvittämiseksi sekä turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Tarkastuksella voidaan tehdä useamman lain mukaista valvontaa.

Tarkastuksen sisältö määräytyy sen mukaan, millaiseen kohteeseen ja minkä lain perusteella se tehdään. Kaikkien lakien mukaisiin tarkastuksiin kuuluvat seuraavat asiat:

- Tarkastuksiin valmistautuminen ja asiakirjoihin perehtyminen:
 - valvontakohdetta koskevat asiakirjat ja mahdolliset lupaehdot
 - mahdolliset valvontakohteelle annetut aikaisemmat huomautukset ja määräykset
 - mahdolliset edellisen tarkastuksen jälkeen tulleet valitukset tms.
 - valvontakohteesta otettujen viranomaisnäytteiden tutkimustulokset
- Tarkastus
 - harjoitettavien toimintojen tarkastus: onko toiminta luvan tai ilmoituksen mukaista
 - tilojen tarkastus: tilojen, laitteiden ja välineiden kunnon ja puhtauden havainnointi
 - toimintatapojen tarkastus: henkilökunnan työskentelytavat / mahdolliset riskit
 - henkilökuntaa koskevien vaatimusten toteutuminen (mm. osaamistodistukset ja terveydentilan selvitykset)
- Tarkastuskertomuksen laatiminen ja keskitettyyn järjestelmään siirtäminen:
 - mahdolliset tarkastuksessa apuna käytettävät tarkastuslomakkeet

Jokaisesta tarkastuksesta laadittavaan tarkastuskertomukseen merkitään valvonnan tarkoitus, sovellettu lainsäädäntö, käytetyt menetelmät ja valvonnan tulokset sekä tarvittaessa asianomaiselta toimijalta edellytettävät toimet ja niiden määräajat sekä perittävän tarkastusmaksun peruste. Lisäksi kirjataan tarkastusajankohta, tarkastuksen suorittaja ja läsnäolijat. Tarkastuskertomus

toimitetaan aina tarkastuskohteeseen. Mikäli tarkastuksessa todetaan huomautettavaa, neuvottelu toimijan kanssa pyritään käymään välittömästi.

Toimijalle voidaan antaa toimenpidemääräyksiä, joihin sisältyy asianosaisen hallintolain mukainen kuuleminen, ellei kyseessä ole kiireellisiä toimia aiheuttava pakkokeino, jolloin kuuleminen tehdään joko määräysten antamisen yhteydessä ja toimitetaan jälkeenpäin.

Tarkastusaikaan lasketaan valmistautuminen tarkastukseen, varsinainen tarkastusaika sekä tarkastuskertomuksen laatimiseen kulunut aika. Matka-aikaa ei huomioida varsinaisena tarkastukseen kuuluvana aikana, paitsi valtion toimeksiantotehtävissä. Matkoista aiheutuneet kustannukset huomioidaan työtunnin hintaa laskettaessa.

2.3.3 Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet

Tämän suunnitelman toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa on liikkeelle lähdetty keskusvirastojen ohjeissa annetuista keskimääräisistä tarkastustiheyksistä eri valvontakohde-tyypeille.

Kohdekohtainen tarkastustiheys määräytyy kohteen tosiasiallisten riskien perusteella. Hyvin toimiva omavalvonta, laadunvalvonta tai käyttötarkkailu sekä hyvin toimiva kiinteistöhuolto, hyvä turvallisuuskulttuuri ja johtaminen pienentävät riskiä ja tätä kautta suunnitelmallisen valvonnan tarvetta. Toisaalta toimijan laiminlyönnit tai toistuvat valitukset voivat olla peruste nostaa tarkastustiheyttä. Elintarvikevalvonnan suunnittelussa on sovellettu Ruokaviraston uusinta ohjeistusta.

2.3.4 Näytteenottosuunnitelma

Toimialakohtaisiin valvontasuunnitelmiin on kirjattu näytteenoton periaatteet sekä näytteenottosuunnitelma kohderyhmittäin. Näytteenottosuunnitelmaan kirjattujen näytteiden kustannukset kohdistuvat toiminnanharjoittajille. Myös suunnitelmiin liittyvien näytteenottoprojektien kriteereillä otettujen näytteiden tutkimuskulut kohdistuvat toimijoille.

Lisäksi yksikön talousarviossa on varauduttu erityistilanteisiin liittyvään näytteenottoon ja laboratoriotutkimuksiin, esimerkiksi elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämisessä, joiden näytteenottotarvetta ei ole mahdollista suunnitella etukäteen.

2.4 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Elintarvikelaki ja terveydensuojelulaki edellyttävät, että valvontasuunnitelmassa on esitettävä hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuolto tukeutuu pääosin SeiLabin laboratorioihin Haapavedellä ja Seinäjoella. Palveluja, joita ko. laboratoriot eivät itse tuota, saadaan niiden kautta alihankintana. Asumisterveyteen liittyvät mikrobitutkimukset teetetään Työterveyslaitoksen Oulun laboratoriossa (sekä THL:n ympäristömikrobiologian laboratoriossa Kuopiossa).

Laboratorioita ei ole kilpailutettu, koska näytemäärät ovat pieniä eivätkä näytteiden tutkimuskustannukset ylitä kansallista kynnyksarvoa. Näytteiden mahdollisimman helppo ja nopea kuljetus on tärkeä tekijä. Siksi käytetään mahdollisimman lähellä olevia/kuljetuksen järjestäneitä laboratorioita. Tutkimuksiin käytetään vain akkreditoituja laboratorioita. Asumisterveysnäytteiden tutkimuspaikka on valittu paitsi yleisten kriteereiden, myös laboratorion syvällisen osaamisen vuoksi. Tulos-

ten vertailtavuus on parempi, kun tukeudutaan vain yhteen laboratorioon, jonka erityisosaamis- aluetta asumisterveysnäytteiden tutkiminen on.

Seilab Oy:n laboratoriopalvelujen kanssa on tehty kirjallinen sopimus 18.12.2017 virka-ajan ulkopuolisen palvelun saannista ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta mahdollisten erityislanteiden yhteydessä.

2.5 Henkilöstön pätevyyden varmistaminen ja koulutus

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollossa varmistetaan rekrytoinnin yhteydessä, että työntekijöillä on riittävä pätevyys ja asiantuntemus toimenkuvansa mukaisten tehtävien hoitamiseen. Osaaminen perustuu lainsäädännön edellyttämään tutkintoon, perehdytykseen, koulutuspäiviin ja yksikössä tapahtuvaan ajantasaisen tiedon ylläpitämiseen.

Ympäristöterveydenhuollolle on varattu koulutusmäärärahoja terveydenhuollon henkilöstön koulutusperusteiden mukaisesti. Yksikölle on laadittu koulutussuunnitelma, jolla pyritään takaamaan kaikille tasapuoliset mahdollisuudet osallistua maksullisiin koulutuksiin määrärahojen puitteissa. Videokoulutukset ovat parantaneet merkittävästi koulutuksiin osallistumismahdollisuuksia. Ympäristöterveydenhuollolla on mahdollisuus osallistua videokoulutuksiin omissa toimistotiloissa olevilla laitteistoilla. Maksuttomiin koulutuksiin ja aluehallintoviraston työkokouksiin pyritään osallistumaan mahdollisimman laajasti, koska niistä tulee kuluja vain matkakustannusten osalta. Koulutuksiin osallistumista voidaan seurata Personec F ESS – järjestelmän kautta.

2.6 Valvontakohderekisteri / Tietojärjestelmä

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio kirjaa valvontatiedot ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen keskitettyyn toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmään (VATI), josta asiakkaalle lähetetään tarkastuspöytäkirja sähköisesti. Tarvittaessa pöytäkirja lähetetään myös kirjeitse. Tarkastuspöytäkirjoista ovat myös tulostetut versiot ympäristöterveydenhuollon toimistossa.

2.7 Laadunhallinta

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa on laadittu vv. 2015 – 2016 ympäristöterveydenhuollon laadunhallintajärjestelmä yhdessä Ympäristöpalvelut Helmen, Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kanssa. Laadunhallintajärjestelmä koostuu laatukäsikirjasta ja menettelytapaohjeista. Laatukäsikirja on hyväksytty yhtymähallituksessa 19.08.2016, § 70.

Kuntayhtymässä on runsaasti olemassa olevaa laadunhallinta-aineistoa. Laadunhallintajärjestelmän tarkoitus on ohjeistaa toiminnan johtamista, suunnittelua, arviointia ja parantamista asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi. Laatutavoitteet perustuvat organisaation omaan laatupolitiikkaan. Ympäristöterveydenhuolto kuuluu kuntayhtymän yleisen laadunhallintajärjestelmän piiriin soveltuvin osin.

2.8 Viestintä

Viestintään kuuluvat sekä sisäinen että ulkoinen viestintä. Kallion sisäisessä viestinnässä on pääasiallisena välineenä intranet-sivut. Tiedon kulkua palvelevat myös terveysvalvonnan ja eläinlää-

kintähuollon osastopalaverit, ympäristöterveydenhuollon johtajan käynnit eläinlääkärien vastaanotolle sekä sähköposti- ja puhelinkontaktit. Tietyn aiheen ympärille rakentuvia palavereja pidetään tarpeen mukaan.

Ulkoiseen viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen. Jokainen työntekijä on omalta osaltaan vastuussa asiakaspalvelusta, neuvonnasta ja opastuksesta. Neuvontaa ja opastusta annetaan puhelimitse, mutta tärkein osa siitä tapahtuu kuitenkin valvonta- ja sairaskäyntien (eläinlääkärit) yhteydessä. Ympäristöterveydenhuollon kotisivujen roolia ulkoisessa tiedonjakamisessa kehitetään resurssien mukaan. Uutena viestintäkanavana on vuoden 2019 aikana tullut Peruspalvelukuntayhtymä Kallion Facebook-sivut sekä Twitter. Yksiköllä on aktiivinen toimintatapa myös lehdistön suuntaan. Informoimme alueen lehtiä säännöllisesti mm. uimavesitilojen osalta. Uutisluonteisissa asioissa lähetämme lehdistölle tiedotteen, jonka pohjalta heillä on mahdollisuus tehdä asiasta uutinen. Niin lehdistön kuin alueradioiden haastattelu- ja lausuntopyyntöihin suhtaudutaan aina positiivisesti.

Aluehallintoviraston suuntaan pidetään tiiviisti yhteyttä ohjeistusta tai ohjeistusten tarkentamista vaativissa asioissa.

Kuntayhtymän yleinen viestintämalli soveltuu sellaisenaan myös ympäristöterveydenhuollon käyttöön. Erityistilanneviestintä on osa erityistilannevarautumista. Kuntayhtymän yhteisessä viestintäohjeessa on kriisiviestintäosio, mutta ympäristöterveydenhuollon erityistilannesuunnitelmassa on lisäksi tarkennettu ”tiedottaminen erityistilanteissa” – osio.

Ympäristöterveydenhuollon virallisesta tiedottamisesta vastaa ympäristöterveydenhuollon johtaja tai hänen varahenkilönsä:

Aili Heikkinen, ympäristöterveydenhuollon johtaja, puh.(08) 419 5026, 044 419 5026,

e-mail aili.heikkinen@kalliopp.fi

Piia Junnikkala (varahenkilö), terveysinsinööri, puh. 044 419 5823

e-mail piia.junnikkala@kalliopp.fi

2.9 Valvonnan maksullisuus

Tämän suunnitelman mukainen valvonta on toiminnanharjoittajille maksullista lukuun ottamatta eläinsuojeluvalvontaa ja osaa eläintautivalvontaa. Valvontamaksu on arvonnlisäverotonta, koska laskutusperusteena on viranomaistyö. Lainsäädännön perusteluissa katsotaan valvontamaksuja tarvittavan kattamaan valvonnasta aiheutuneita kustannuksia ja erityisesti parantamaan valvonnan resursointia. Maksut peritään yhtymähallituksen hyväksymän taksan mukaisesti. Maksutaksa on nähtävissä ympäristöterveydenhuollon toimistossa, Tasangontie 21, Ylivieska ja sähköisesti www.kalliopp.fi. Kohdetyyppikohtaisen tarkastussuunnitelman perusteella voidaan arvioida valvontamaksun suuruus. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksaa päivitetään tarpeen mukaan.

2.10 Viranomaistehtävien delegoinnit

Ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisena viranomaisena Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa toimii yhtymähallitus.

Kuntayhtymässä viranomaistehtävien delegointi viranhaltijoille on tehty mahdollisimman kattavasti valvontatoimenpiteiden joustavan ja tarkoituksenmukaisen käytön varmistamiseksi. Pääosa delegoinneista on tehty terveysinsinööreille, valvontaeläinlääkäreille ja ympäristöterveydenhuollon johtajalle ja tietyiltä osin praktikoille.

2.11 Asiakaspalaute ja toiminnan kehittäminen

Terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon toimipisteissä on käytössä jatkuva asiakaspalautteen kerääminen. Asiakkaiden saatavilla on palautelomakkeita, jotka voidaan palauttaa lukittuun laatikkoon. Ympäristöterveydenhuollon johtaja kerää palautetut lomakkeet ja antaa palautteen työntekijöille. Myös suullisesti tullut palaute pyritään huomioimaan toimintaa kehitettäessä. Käytössä on myös Hai Pro – läheltä piti -tilanteiden raportointiin. Myös työturvallisuuteen liittyvät läheltä piti – tilanteet raportoidaan ko. järjestelmällä.

Valitukset ohjataan ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka käsittelee ne ja antaa palautteen, sekä raportoi ne sovitun mukaisesti toimialajohtajan vetämässä terveyspalvelujen johtoryhmässä.

2.12 Toiminta häiriötilanteissa

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet Helmi, Kalajoki, Kallio ja Selänne ovat laatineet vv. 2009- 2010 yhteisen ympäristöterveydenhuollon erityistilannesuunnitelman, joka on osoitteessa <https://www.erityistilannesuunnitelma.fi>. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain. Erityistilannesuunnitelman pohjalta on vuonna 2012 rakennettu yhteistyössä myös suunnitelma poikkeusoloihin varautumisesta. Vuoden 2020 aikana aloitetaan erityistilannesuunnitelman uudistaminen ja se nimetään nykyisin käytössä olevalla termillä häiriötilannesuunnitelma.

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolla on myös oma valmiusryhmä, jonka jäsenenä on ympäristöterveydenhuollon johtaja.

2.12.1 Epidemioiden selvittäminen

Valtioneuvoston asetuksen (n:o 1365/2011) mukaan (3 §) kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhdessä tartuntatautien vastustamisesta kunnan alueella vastaavan viranomaisen kanssa sovittava ruokamyrkytysepidemioiden selvitystyön järjestämisestä. Asetuksen 4 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee nimetä ruokamyrkytysepidemioiden selvittämistä varten työryhmä, jonka kokoonpano on määritelty.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus on nimennyt 16.8.2013, § 86, hygieniatyöryhmän, jonka kokoonpano vastaa edellä mainitun asetuksen vaatimuksia, ja jonka tehtävänä on mm. epidemioiden selvittäminen. Hygieniatyöryhmä toimii tarvittaessa myös laajemmin erityistilannesuunnitelman työryhmänä. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion hygieniatyöryhmän kokoonpanossa on nykyisin myös valvontaeläinlääkäri varsinaisena jäsenenä. Lisäksi työryhmään kutsutaan myös kuntien edustaja siinä tapauksissa, mikäli tilanne koskettaa erityisesti suurta joukkoa kuntalaisia.

Hygieniatyöryhmä pitää toimintavalmiutta yllä kokoontumalla säännöllisesti 2 - 3 kertaa vuodessa ja lisäksi tarpeen mukaan akuuttitilanteissa. Kokoonkutsujana toimii ympäristöterveydenhuollon johtaja.

STM:n asetuksen (251/2007) 4 §:n vaatimustenmukaisuus sekä muihin tehtäviin liittyvä kelpoisuus työryhmässä saavutetaan seuraavalla kokoonpanolla:

- tartuntataudeista vastaava lääkäri
- johtavaa hoitajaa vastaava palvelupäällikkö
- hygieniahoitaja (Ylivieska)
- Nivalan terveyskeskuksen edustus, hoitotyö
- ympäristöterveydenhuollon johtaja
- valvontaeläinlääkäri
- terveysinsinööri (osallistumisoikeus kaikilla terveysinsinööreillä)
- alueen vesihuollosta vastaavan tahon edustajaksi on kutsuttu tukkuvesiyhtiön Vesikolmion toimitusjohtaja (kattava alueellinen näkemys) ja Ylivieskan vesiosuuskunnan toimitusjohtaja (Ylivieskassa keskusvalvomo)
- asiantuntijaksi tarvittaessa siivoustyön vastuuhenkilö
- asiantuntijaksi tarvittaessa jätehuoltoon perehtynyt laitospäällikkö
- asiantuntijoina tarvittaessa työterveyshoitaja(t)

Varahenkilöinä toimivat jäsenen tehtäviä kulloinkin hoitavat sijaiset tai erikseen nimetyt varahenkilöt.

Talousarviossa on varauduttu ennalta arvaamattomasta näytteenotosta ja asiantuntijapalveluista mahdollisesti aiheutuviin kustannuksiin.

2.13 Valvontasuunnitelman hyväksyminen

Valvontasuunnitelman suunnittelukaudelle ja vuosittaiset päivitykset hyväksyy Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus kalenterivuosittain. Hyväksytty valvontasuunnitelma toimitetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle hyväksymisvuoden loppuun mennessä VYHA –järjestelmän kautta.

2.14 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus arvioi tietoonsa saatetun valvontasuunnitelman toteutumisen vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- Suunnittelun toiminnan ja tarkastusten kattavuus
 - kaikkien toimialojen valvonnan kattavuuden tarkastelu
 - painopisteiden valvonnan toteutuminen
 - toteutunut ajankäyttö suhteessa suunniteltuun ajankäyttöön (tarkastukset, kohteet)
 - tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrän ja laadun tarkastelua sekä kunnan viranomaisen toimenpiteistä asioiden saattamiseksi määräysten mukaisiksi
- Tarkastusten ja näytteiden määrät suhteessa valvontasuunnitelmaan

- toteutuneiden tarkastusten lukumäärä
- näytteiden ja analyysien lukumäärä
- valvontaprojekteihin osallistuminen
- Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen
 - eri lakien mukaisesta valvonnasta kertyneet maksutulot
 - valvonnasta saatujen tulojen kohdentaminen
- Voimavarojen riittävyys ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
 - voimavarojen riittävyys suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseen sekä riittävyys muuhun lakisääteiseen valvontaan (ei-suunnitelman mukainen)
 - paljonko voimavaroja on käytetty suunnitelmalliseen valvontaan ja kuinka paljon muihin tehtäviin
 - erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA)
- Toiminnan kehittämistarpeet
 - suunnitelmaa toimenpiteistä, joilla tilannetta voitaisiin parantaa seuraavalla toimikaudella
- Mahdolliset toiminnan tarkastamiset
 - poikkeamat, kehittämiskohteet ja korjaavat toimenpiteet
 - arvio yksikön mahdollisuuksista vastata edellisessä kohdassa todettuihin asioihin

Ruokaviraston valtakunnallisesta Kiikari –raporttiselaimesta saadaan tilasto- ja vertailutietoa siitä, millaista Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta on ollut suhteessa muihin valvontayksiköihin Suomessa. Arviointia hyödynnetään ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan lisäksi kolme kertaa vuodessa osavuositarkastusten yhteydessä. Näiden lisäksi strategisten tavoitteiden toteutumista tarkastellaan vuosikertomuksessa.

2.15 Raportointi

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallituksen hyväksymä arviointi ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisesta ja toimialakohtaiset toteutumaraportit toimitetaan sähköisesti VYHA –raportoinnilla vuosittain seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

3. ELÄINTEN TERVEYS- JA HYVINVOINTIVALVONTA

3.1 Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO)

Ruokaviraston laatiman eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä ohjata eläinlääkäripalveluiden järjestämistä. Tarkoituksena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontasuunnitelmien laatimista aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen asema suhteessa valvontaan. Ohjelma sisältää lisäksi eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Ohjelmalla pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät henkilö- ym. resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin koko maassa.

Ohjelmasta säädetään eläinlääkintähuoltolain (Elhl, 765/2009) 8 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa eläinlääkintähuollosta (1031/2009) 1 §:ssä.

Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa (23/2006), eläintautilaissa (441/2013), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014), sivutuotelaissa (517/2015) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013).

3.2 Kunnan valvontasuunnitelma

Kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto (AVI) ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista (Elhl 10 §).

Painopistealueet vuodelle 2020 ovat pääosin Ruokaviraston ja AVI:n suorassa ohjauksessa toteutettavia asioita. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa huolehditaan siitä, että meillä on käytettävissä henkilöresurssia Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ohjaamiin valvontatehtäviin.

3.3 Voimavarat

3.3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Kunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut, kiireellisen eläinlääkäriavun sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon siten kuin eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) määrätään. Kunnassa näistä tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen elin. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa yhtymähallitus

vastaa ko. tehtävistä. Tarvittavien voimavarojen takaamiseksi on kuntayhtymässä tehty resurssitarpeen kartoitus (liite 1).

Eläinlääkintähuoltolain mukaisten tehtävien hoitamista varten kunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkäriin virkoja. Jos kunnassa on useampi kuin yksi kunnaneläinlääkäriin virka, kunnan on määrättävä kunnaneläinlääkäreiden keskinäisestä tehtävänjaosta. (ElhL 16 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa on seitsemän praktikkoeläinlääkäriin virkaa, valvontaeläinlääkäriin virka sekä eläintenhoitajan toimi. Eläinlääkintähuollon hallinnollisista tehtävistä vastaa ympäristöterveydenhuollon johtaja.

Valvontaeläinlääkäri suorittaa elintarvikelain mukaiset tuotantotilojen hygieniatarkastukset ja vastaa eläinperäisiä elintarvikkeita käsittelevien laitosten elintarvikelain mukaisesta valvonnasta sekä tekee valtion toimeksiantotehtävinä hoidettavat eläintautivalvonta-, eläinsuojelu- ja muut valvontakäynnit. Kuntayhtymällä on ollut valvontaeläinlääkärien yhteistoiminnasta sopimus Ympäristöpalvelut Helmen, Kalajoen yhteistoiminta-alueen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kanssa 1.1.2014 lähtien.

Praktikkoeläinlääkärit vastaavat peruseläinlääkäripalveluista, kiireellisestä eläinlääkäriavusta ja pääasiallisesti tuotantoeläinten terveydenhuollosta. Yksityiseläinlääkäriin tarjoamia tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja on jossain määrin tarjolla kuntayhtymän toiminta-alueella. Valvontaeläinlääkäriin lomien ja vapaiden aikana praktikkoeläinlääkärit sijaistavat häntä valtion toimeksiantotehtävänä hoidettavan valvonnan osalta. Tarvittaessa praktikot voivat avustaa valvontaeläinlääkäriä myös muina aikoina. Päivystysaikoina praktikot vastaavat akuuttien eläinsuojelutapausten hoitamisesta.

Eläintenhoitaja avustaa eläinlääkäreitä ja tekee laboratoriomäärittäyksiä, vastaa yleisestä järjestyksestä sekä osaltaan instrumenttihuollosta Ylivieskassa eläinlääkärien yhteisvastaanotolla.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueella toimii kaksi yksityistä eläinlääkintäklinikkaa: Savisillan eläinklinikka Ylivieskassa ja Eläinklinikka Nivel Nivalassa tarjoavat lemmikkieläimille ajanvarausperusteisia palveluja arkisin. Päivystystä näillä klinikoilla ei ole. Klinikat on lisäksi suljettuna yrittäjien loma- ja muina vapaa-aikoina. Eläinlääkäripalveluja ei ole saatavissa päivystysaikoina Kallion oman eläinlääkintähuollon ulkopuolisilta toimijoilta, joten kuntayhtymän on vastattava sekä pieneläin- että tuotantoeläinpalvelujen saatavuudesta toiminta-alueellaan.

3.3.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Eläinlääkäreitä palkattaessa (myös viransijaisiksi) edellytetään laillistamistodistusta tai todistus väliaikaisesta oikeudesta eläinlääkäriammattin harjoittamiseen. Mikäli kirjallista asiakirjaa viransijaisen osalta ei ole vielä käytettävissä, varmistetaan kelpoisuus eläinlääkärirekisterin internet-hakupalvelusta tai puhelimitse Ruokavirastosta.

Mikäli palvelukseen tulee muussa EU/ETA –maassa kuin Suomessa valmistunut eläinlääkäri tai viransijaisuuskelpoisuuden omaava opiskelija, joka ei ole perehtynyt Suomen eläintauti-, eläinsuojelu- tai elintarvikelainsäädäntöön, hän ei osallistu näiden tehtävien hoitamiseen. Pääasiassahan nämä tehtävät hoitaakin valvontaeläinlääkäri ja hänen poissa ollessaan kelpoisuuden omaava praktikkoeläinlääkäri.

Kaikille eläinlääkäreille pyritään mahdollistamaan koulutussuunnitelmalla ja määrärahavaroituksella tarvittava ammatillinen täydennyskoulutus. Videovälitteisen koulutuksen lisääntyminen parantaa mahdollisuuksia osallistua kattavammin koulutuksiin. Koulutuksiin osallistujat jakavat koulutuksessa saatua tietoa kollegoille. Uusille viranhaltijoille / viransijaisille pyritään järjestämään riittävä perehdytys. Kirjalliset perehdytysohjeet ovat vastaanotoilla kaikkien eläinlääkäreiden saatavilla. Lisäksi kuntayhtymässä on aina töissä myös vakinaisia viranhaltijoita, joiden puoleen voi kääntyä.

3.4 Tietojärjestelmät

Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot ja valvontaeläinlääkärin toimisto on liitetty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ATK- verkkoon. Kaikille eläinlääkäreille ja eläintenhoitajalle annetaan työskentelyn alkamisen yhteydessä (vakinaiset ja sijaiset) oikeudet verkkoyhteyksiin, intranet-sivuille, yhteisen ajanvarausjärjestelmään ja sähköpostin käyttöön. Jokaisella työntekijällä on käytössä oma työasema.

Praktikkoeläinlääkäreillä on yhteinen ATK-pohjainen ajanvarausjärjestelmä, mutta praktiikkalaitteistot ja ohjelmistot jokainen eläinlääkäri hankkii itse. Valvontaeläinlääkärillä on kannettava tietokone ja sille telakointiasema toimistossa.

Valvontaeläinlääkärillä ja praktikoilla on yhteinen ”viranomaissalkku”, johon on pääsy vain eläinlääkäreillä. Tänne tallennetaan viranomaispäätökset eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnasta. Valtakunnallisia tietojärjestelmiä hyödynnetään tarpeen mukaan. Jokainen viranhaltija hankkii itse niihin käyttöoikeudet ja tunnukset.

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolla on osaava ATK-tukihenkilöstö, joten käytännön ohjausta ja apua saa tarvittaessa.

3.5 Viestintä

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion tärkein sisäinen viestintäkanava ovat intranet-sivut. Kaikilla tulosalueemme työntekijöillä on mahdollisuus niiden käyttöön. Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on sekä kiinteä puhelinverkkoyhteys että matkapuhelin. Molemmilla vastaanotoilla on keskitetty ajanvaraus- ja päivystyspalvelu. Yhteydenotto on asiakkaille maksutonta sekä normaali ajanvaraus että päivystysnumeroihin. Valvontaeläinlääkärillä on käytössään matkapuhelin. Kaikilla eläinlääkäreillä on työpaikaltaan internetyhteydet esim. Sikavan (sikaloiden terveydenhuoltojärjestelmä) ja Nasevan (nautatilojen terveydenhuoltojärjestelmä) seurantatietojen raportointiin. Praktikot ja valvontaeläinlääkäri voivat olla yhteydessä AVloon suoraan puhelimitse ja sähköpostitse. Poliisin virka-apua pyydetessä toimitaan seuraavasti: Virka-apupyyntö toimitetaan aina kirjallisena Oulun poliisin johtokeskukseen faxilla tai sähköpostilla. Kiireellisissä tapauksissa virka-apua pyydetään lisäksi puhelimitse hätäkeskuksesta 112. Ei-kiireellisissä tapauksissa asiasta voi neuvotella tarvittaessa lisäksi vuorossa olevan yleisjohtajan kanssa 029 541 6192.

Kuntayhtymällä on viestintäsuunnitelma. Erityistilanneviestintä tapahtuu erillisen ohjeistuksen mukaan. Ympäristöterveydenhuollon asioiden tiedotusvastaava on ympäristöterveydenhuollon johtaja.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalue kuuluu terveystalouden toimialaan ja ympäristöterveydenhuollon johtaja kuuluu toimialan johtoryhmään. Ympäristöterveydenhuollon johtaja on myös kuntayhtymän valmiusryhmän jäsen ja hygienia-työryhmän (toimii erityistilannetyöryhmänä) puheenjohtaja. Yhteistoiminta eri viranomaisstahoihin toimii hyvin.

3.6 Maksut

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus hyväksyy maksutaksan, jota tarkistetaan pääsääntöisesti vuosittain. Taksassa määritellään valvontamaksujen suuruus. Taksa pitää sisällään myös klinikkamaksut. Klinikamaksua kuntayhtymässä peritään vain Ylivieskan yhteisvastaanotolla, joka on varusteltu pieneläinpalveluja varten ja missä toimii myös eläintenhoitaja. Klinikkamaksuisa on käytössä kolmiportainen malli. Luokitteluperusteena on toimenpiteen vaativuus (avustajan tarve) ja muut syyt, lähinnä toimenpiteestä aiheutuva lisäsiivoustarve tai erityiset hygienia-vaatimukset sekä kalliiden laitteiden käyttötarve. Myös suoritettavat laboratoriotoimenpiteet on hinnoiteltu taksassa.

Keskitetty yhteydenotto puhelimitse on asiakkaille maksutonta.

Valvontatehtävien hoitamisesta praktikkoeläinlääkäreille maksetaan käytetyn ajan perusteella paikallisen sopimuksen mukaisesti 40 €/h erilliskorvauksena ja lisäksi matkakorvaukset. Myös silloin, jos praktikko joutuu lähtemään valvontaeläinlääkärin avuksi (pyynnöstä), maksetaan korvaus samalla periaatteella.

3.7 Valvonnan toimeenpano

Kunnan on huolehdittava eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. (ElhL 15 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa Eläinlääkintähuoltolain (765/2011) 15 §:n mukainen valvonta on eriytetty praktiikasta perustamalla valvontaeläinlääkärin virka. Viran työajasta arviolta 30 % kohdentuu pääosin kuntayhtymän alueen kotieläintilojen alkutuotannon valvontaan, pääasiassa maidontuotantilojen hygienia-tarkastuksiin sekä laitosvalvontaan ja vastaavasti 70 % valtion toimeksiantotehtäviin.

Valvontaeläinlääkärin vuosilomien ja lyhyiden poistumien aikana sekä akuuteissa tapauksissa virka-ajan ulkopuolella praktikkoeläinlääkärit hoitavat valvontaeläinlääkärille kuuluvia tehtäviä. Praktikkoeläinlääkäreille tehtävistä suoritetaan paikallisen sopimuksen mukainen tuntikorvaushinta ja kilometrikorvaukset.

Valvontaeläinlääkärin toimisto sijaitsee Ylivieskassa terveystalouden toimitilojen yhteydessä (Tasangontie 21). Valvontaeläinlääkärillä on käytettävissä ATK-laitteet ja verkkoyhteydet sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset välineet. Valvontaeläinlääkäri ja muut kunnaneläinlääkärit dokumentoivat suoritteensa lainsäädännön ja mm. aluehallintoviraston (maksutukset) vaatimusten mukaisesti. Dokumentaatiota (voi olla sekä paperidokumentteja että sähköistä tietoa) säilytetään valvontaeläinlääkärin toimistossa. Virkaeläinlääkärien käytössä on yhteinen, sähköinen salkku,

jonne sekä valvontaeläinlääkäri että praktikot tallentavat valvontatehtäviin liittyviä dokumentteja tiedonkulun parantamiseksi.

Valvontaeläinlääkäri myös antaa lainsäädännön edellyttämät ilmoitukset Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Valvontasuoritteista hän on raportointivaltainen Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon johtajalle.

Myös praktikkoeläinlääkärit raportoivat eläntauti-, eläinsuojelu- ja lääkekirjanpidon sekä muista mahdollisista tarkastuksista Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Eläinsuojelutarkastuksista, ja tarpeen mukaan muusta asiasta, tehdään ilmoitus myös poliisille. Lisäksi valtion maksamista suoritteista tehdään ilmoitus ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka kerää valtiolle menevän laskutuksen ja lähettää laskutuskootteen aluehallintovirastoon. Kaikista eläinlääkinnän suoritteista toimitetaan yhteenveto kolme kertaa vuodessa ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka siirtää tiedot Numerukseen.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eläinlääkintähuollon suunnitelmallisen valvonnan suunnitellut tarkastukset on kerätty liitteeseen 1b. Niissä tapauksissa, missä lainsäädäntö sallii harkintaa, valvontaa toteutetaan riskiperusteisena.

3.8 Eläinten terveyden valvonta

3.8.1 Eläintautivalmius

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollolla on suunnitelma toimintojen järjestämisestä normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmissa varaudutaan varmistamaan välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoitaminen myös normaalista poikkeavissa tilanteissa.

Eläntauti- ja zoonoosivalmiudesta vastaa normaalioloissa virka-aikana pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri toimii myös Pohjois-Suomen aluehallintoviraston valmiuseläinlääkärinä.

3.8.2 Eläintautiepäilyt ja – tapaukset sekä eläintaudeista ilmoittaminen

Jokainen kuntayhtymän virkaeläinlääkäri, joka saa tietoonsa tai epäilee lakisääteisesti vastustettavaa eläntautia tai zoonoosia, on velvollinen välittömästi ilmoittamaan asiasta läänineläinlääkärille ja/tai valvontaeläinlääkärille. Tietoonsa tulleista eläntautitapauksista valvontaeläinlääkäri ilmoittaa (lainsäädännön mukaisesti) läänineläinlääkärille, asianosaisille kunnaneläinlääkäreille, terveysviranomaisille (zoonoosit) ja omalle esimiehelleen. Epäselvissä ja/tai vakavissa eläntautiongelmis- sa turvaudutaan aluehallintoviraston läänineläinlääkäreihin tai päivystävään läänineläinlääkäriin. Velvoite ilmoittamismenettelyistä ilmoitettavien eläntautien ja erikseen lueteltujen zoonoosien osalta on kirjattu maa- ja metsätalousministeriön eläntautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta antamaan asetukseen (1010/2013).

Vastustettavat ja ilmoitettavat eläntaudit on lueteltu lainsäädännön lisäksi Ruokaviraston internetsivuilla. Ruokavirasto myös ylläpitää julkista rekisteriä vastustettavia eläintauteja tutkivista laboratorioista.

Kunnaneläinlääkärit / yhteisvastaanotot ilmoittavat keskinäisen sopimuksen mukaisesti kuukausiyhteenvetoon kuntayhtymän alueella epäillyistä tai todetuista eläintautista Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon kuukausittain seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä.

3.8.3 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkkailu eläimille

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintautia on erillislainsäädännöllä säädetty terveystarkkailun vähimmäistasosta. Siipikarjaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja keinosiemennyssonneja tai raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja koskee pakollinen salmonellatarkkailu. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveystarkkailuun lampaiden ja vuohien maedi-visnan, tarhattujen hirvieläinten tuberkuloosin tai kalojen BKD:n varalta.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on tällä hetkellä terveystarkkailun piirissä munintakanaloita, lammastiloja ja satunnaisesti keinosiemennyssonneja tuottavia tiloja. Raakamaidon laajamittainen tilamyntä on myös mahdollinen, mutta tällä hetkellä tiedossa ei ole tällaisia tiloja. Vuonna 2016 Ylivieskassa aloitettiin pienimuotoisesti raakamaidon automaattimyynti tilalta erillisestä myyntitilasta.

Valvonnan toteuttaminen on pääosin tarkkailueläinlääkärin vastuulla, mutta muiden kunnaneläinlääkäreiden osallistuminen tarkkailuun on mahdollista.

3.8.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkkailu

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on tietyistä vain yksi rapuja kasvattava laitos. Tarkkailua suoritetaan riskiperusteisesti Ruokaviraston ja AVIn ohjeistuksen mukaisesti. Valvoja viranhaltija on tarkkailueläinlääkäri.

3.8.5 Muu eläintautitarkkailu

Ruokavirasto pyytää vuosittain **seuranta-näytteiden ottamista** erillisen suunnitelman mukaisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa näistä näytteenotoista vastaa tarkkailueläinlääkäri Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pyyntöjen mukaisesti. Tarkkailueläinlääkärin ohella muut kunnaneläinlääkärit voivat osallistua näytteenottoihin.

Eläinten keinollisen lisääntymisen tarkkailusta vastaavat tarkkailueläinlääkäri ja praktikot kulloinkin kyseessä olevan tarpeen ja ohjeistusten mukaisesti.

Kyyhkyslakkoja ei ole kuntayhtymän toiminta-alueella.

3.9 Eläinten lääkitsemisen tarkkailu

Uusi laki eläinten lääkitsemisestä tuli voimaan 1.12.2014. Lain mukaisia viranomaisia kunnassa eläinten pitopaikoissa tehtävän tarkkailun osalta ovat kunnaneläinlääkärit aluehallintoviranomaisten määräysten toteuttajina. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa tehtävistä vastaa pääasiassa tarkkailueläinlääkäri, tarvittaessa myös muut kunnaneläinlääkärit. Mikäli Pohjois-Suomen AVI:n hevosien lääkitsemiseen liittyvä tarkkailuprojekti jatkuu vuonna 2019, siihen osallistutaan AVIn pyyntöjen mukaisesti.

3.10 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

Toimijoiden, jotka siirtävät jäsenvaltiosta toiseen tiettyjä eläinlajeja tai tuotteita on haettava rekisteröintiä (EIL, 60 §; MMMa 1024/2013, 4 §) tai tuontilupaa (EIL, 63 §) Ruokavirastosta.

3.10.1 Sisämarkkinatuonti

Aluehallintovirasto seuraa saapuvia eriä TRACES – järjestelmän avulla ja määrää kunnaneläinlääkärin tarvittaessa tarkastamaan saapuvat erät.

Mikäli aluehallintovirastolta tulee ilmoitus tai pyyntö toimenpiteistä saapuvan eläimen tai tuotteen tarkistamiseksi, tehtävän hoitaa valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa muu kunnaneläinlääkäri. Laiton tuonti voi tulla esiin myös vastaanotolla. Mikäli saapuva tuote tai eläin ei täytä tuonnin ehtoja, valvontaeläinlääkäri / muu kunnaneläinlääkäri neuvottelee aluehallintoviraston kanssa ja toimii saatujen ohjeiden mukaisesti. Raportoinneissa ja seurannassa käytetään TRACES – järjestelmää, jonka käyttöön on koulutettu Ruokaviraston toimesta kunnaneläinlääkäreitä.

3.10.2 Sisämarkkinavienti

Sisämarkkinaviennissä toimijan on pyydettävä valvovalta kunnaneläinlääkäriltä lähetettävien MMMa 1024/2013 liitteen 2 mukaisten erien tarkastamista, jos se on tarpeen.

Kunnaneläinlääkäri tarkastaa lähetyksen ennen vientiä ja laatii tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen TRACES – järjestelmässä.

3.10.3 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Viejä pyytää kunnaneläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot. Viejän on varmistettava, että viennin kohdemaan vaatimat ehdot viennille täyttyvät. Jos kyseisten eläinten tai tuotteiden viennistä on tehty sopimus kohdemaan ja Suomen tai EU:n välillä, viennissä on noudatettava tämän sopimuksen ehtoja.

MMMa 832/2013 liitteen I eläimiä ja tuotteita vietäessä käytetään turvapaperille tulostettuja eläinlääkärintodistuksia (ei koske lemmikkejä eikä tuliaisten vientiä). Turvapaperille laaditut eläinlääkärintodistuslomakemallit ovat tilattava Ruokavirastosta. Kunnaneläinlääkärit tilaavat tarvittaessa todistuslomakkeet ja vain he voivat myöntää todistuksia. Todistuksen myöntänyt eläinlääkäri arkistoi todistusjäljennöksen ja säilyttää sitä 3 vuoden ajan. Toimenpiteen kustannukset peritään viejältä.

3.10.4 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Ruokavirasto huolehtii eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen järjestämisestä sekä ohjaa ja valvoo lain ja sen nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen suorittaa Ruokaviraston palveluksessa oleva tai tähän tehtävään valtuuttama rajaeläinlääkäri. (Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta 1192/1996, 8 a §)

Mikäli aluehallintovirastolta tulee ilmoitus tai pyyntö toimenpiteistä saapuvan eläimen tai tuotteen tarkistamiseksi, tehtävän hoitaa valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa joku muu kunnaneläinlääkäri. Toimenpiteistä valvontaeläinlääkäri neuvottelee aluehallintoviraston kanssa ja toimii saatujen ohjeiden mukaisesti.

3.11 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Voimassa olevan eläinsuojelulain noudattamista valvotaan eläinsuojelutarkastuksissa. Eläinsuojelulain mukainen valvonta kuvataan Eläinsuojelulain (EsL 247/1996) 4. luvussa.

Paikalliset eläinsuojeluviranomaiset on määritelty Eläinsuojelulain 3. luvun 36 §:ssä: *Kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija ja poliisi valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä lopetusasetuksen noudattamista kunnan alueella.* Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella eläinsuojeluvalvonta on pääosin valvontaeläinlääkärin vastuulla. Praktisoivat eläinlääkärit osallistuvat valvontaan tarpeen mukaan; esimerkiksi valvontaeläinlääkärin vapaiden aikana, normaalin työajan ulkopuolisina aikoina akuuteissa tapauksissa sekä valvontaeläinlääkärin pyynnöstä toisena tarkastajana.

Kunta suunnittelee epäilyyn perustuvan ja ilmoituksenvaraisten kohteiden eläinsuojeluvalvonnan. Erikseen on suunniteltava kuinka varmistetaan eläinten hyvinvointi eläinsuojelulain 44 §:n mukaisissa kiiretoimenpiteissä mm. selvittämällä yhteistyötahot tapausten hoitamiseksi.

3.11.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Epäilyyn perustuva eläinsuojeluvalvonta (EsL39 §) kattaa arvion mukaan lähes 80 % kaikesta eläinsuojeluvalvonnasta, ja suunnitelmanmukaista eläinsuojeluvalvontaa on noin 20 %. Valvontaeläinlääkäri vastaa valvonnan perusteella annettavista kielloista ja määräyksistä sekä niiden toteutumisesta. Mikäli ongelmatilanteiden osalta on tarpeellista harkita uhkasakkoa, valvontaeläinlääkäri pyytää toimenpidettä aluehallintovirastolta. Valvontaeläinlääkäri huolehtii myös 44 §:n mukaisista kiireellisistä toimenpiteistä. Tilapäisen hoidon saamiseksi lemmikeille valvontaeläinlääkäri voi hyödyntää löytöeläinten pitopaikkoja. Tuotantoeläinten osalta pyritään tekemään yhteistyötä alueen lomituspalvelujen kanssa (Nivala huolehtii Nivalan, Sievin ja Ylivieskan lomituspalveluista ja Kalajo-ki Alavieskan lomituspalveluista). Valvontaeläinlääkäri voi tarvittaessa pyytää apua praktikkoeläinlääkäreiltä tarkastusten suorittamiseen, erityisesti silloin, jos on ennakoitavissa, että tarkastuksen suorittamiseen liittyy hankala asiakas tai jos tapaus on muuten hankala. Mikäli tapauksen hoito edellyttää, voi avuksi pyytää toisen valvontaeläinlääkärin niiden kuntayhtymien alueelta, joiden kanssa asiasta on sopimus. Jos tarkastuskohteen omistaja tai haltija on aiemmin esiintynyt uhkaavasti ja sillä keinoin pyrkinyt estämään tarkastuksen suorittamisen, pyydetään tarkastuksen suorittamiseen virka-apua poliisilta, kuten edellä tässä suunnitelmassa on kuvattu. Mikäli tällaista ilmenee tarkastuksella, keskeytetään tarkastus ja jatketaan sitä poliisin virka-avun turvin.

3.11.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Suunnitelmallinen eläinsuojeluvalvonta kohdistuu kuntayhtymän alueella eläinsuojelulain 24 §:n mukaiseen ammattimaiseen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaan seura- ja harraste-eläintenpitoon. Tällaisia kohteita on kartoituksen mukaan noin 30 kappaletta, ja niissä käyntitiheys on suunnitelman mukaan kerran vuodessa. Luettelo ilmoituksenvaraisista valvontakohteista on valvontaeläinlääkärillä.

3.12 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EU) N:o 142/2011 edellyttävät, että sivutuotteita käytettävillä, käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla ja toimijoilla on oltava toimivaltaisen viran-

omaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Valvontaviranomaiset ja heidän toimivaltansa on määritelty *laissa eläimistä saatavista sivutuotteista* (517/2015). Aluehallintovirastot ja kunnaneläinlääkärit valvovat hyväksymiään ja rekisteröimiään laitoksia ja toimijoita Ruokaviraston vuosittaisen valvontaohjeen mukaisesti. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa sivutuotevalvonnasta vastaa pääosin valvontaeläinlääkäri. Lisäksi kyseeseen voivat tulla toimijan epäiltyjen laiminlyöntien johdosta tehtävät tarkastukset, jotka ovat toimijalle maksullisia siinä tapauksessa, että puutteita säännösten noudattamisessa todetaan.

Kunta suunnittelee aluehallintoviraston tarkastettaviksi päättämien laitosten ja toimijoiden valvonnan toteuttamisen ja raportoinnin määräaikoja noudattaen.

3.12.1 Sivutuotteita käyttävät toimijat

Aloitettaessa MMM_A 783/2015 mukainen käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokintaan (haaskatoiminta), on toiminnasta tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille, Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa valvontaeläinlääkärille. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista ja se tehdään kirjallisesti. Haaskapaikan tiedot viedään haaskarekisteriin (Eläintunnistusjärjestelmästä annettu laki 238/2010). Haaskaruokintaan käytetyn sivutuotteen määrästä on tehtävä ilmoitus kuukausittain sekä sen alueen kunnaneläinlääkärille (valvontaeläinlääkäri), mistä sivutuote kerätään että sen kunnan kunnaneläinlääkärille (valvontaeläinlääkäri), missä ruokinta tapahtuu.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on yksi sivutuoteasetuksen mukainen pienpolttolaitos, jota valvotaan valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti. Sivutuotteita käyttävän toimijan tai käsitelijän on tehtävä aloitusilmoitus valvontaeläinlääkärille, joka joko rekisteröi tai hyväksyy käyttäjät (sivutuotelaki 517/2015). Toimijoiden valvonta kuuluu valvontaeläinlääkärille.

3.12.2 Sivutuotteiden hautaaminen

Kokonaisten märehitijöiden, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten raatojen, kotiteurastuksen sivutuotteiden, pienteurastamoista ja pienleikkaamoista peräisin olevien luokan 2 ja 3 teurassivutuotteiden ja tiettyjen muiden sivutuotteiden hautaaminen on sallittua ns. syrjäisillä alueilla (MMM_A 783/2015). Kotiteurastuksen sivutuotteiden, teurastuspaikoista ja pienimuotoisista leikkaamoista peräisin olevien luokan 2 ja 3 sivutuotteiden hävitykseen sovelletaan samoja keräily- ja syrjäisiä alueita kuin kokonaisten raatojen hävitykseen. Keräilyalueilla em. sivutuotteet on käsiteltävä tai hävitettävä hyväksytyssä sivutuotelaitoksessa. Toimijan on pidettävä kirjaa haudattujen raatojen tai sivutuotteiden määrästä, luokista ja eläinlajeista sekä hautauspäivämääristä ja – paikoista. Hautauksista on ilmoitettava aluehallintovirastolle tautitapauksissa.

Kallion alueen kunnat kuuluvat nautojen ja lampaiden raadonkeräilyalueeseen. Sen sijaan sikojen ja siipikarjan osalta kuulutaan syrjäiseen alueeseen. Turkiseläinten kokonaisten raatojen osalta kuntayhtymän kunnat, paitsi Alavieska, kuuluvat syrjäiseen alueeseen.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella toimii yksi pienimuotoinen lihanleikkaamo, joka käsittelee vain sianlihaa. Leikkaamolla on omavalvonnassaan kuvaus sivutuotteiden hävittämisestä. Leikkaamon sivutuotteiden valvonnasta vastaa laitosta valvova eläinlääkäri. Muilta osin valvontaeläin-

lääkäri valvoo säädösten mukaista sivutuotteiden hävittämistä. Tarvittaessa hän tarkastaa kirjanpidon hautauksista.

3.13 Täydentävien ehtojen valvonta

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan keskeinen osa ovat viljelijöitä velvoittavat ns. täydentävät ehdot. Näiden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja EU:n osittain rahoittamien ympäristötuen, luonnonhaittakorvauksen ja eläinten hyvinvointituen maksamisen edellytyksenä.

Kunnan tehtäviin kuuluvia perustarkastuksia ovat eläinsuojelutarkastukset, maitohygieniatarkastukset, salmonellavalvonta, munantuotantotilojen hygieniavalvonta, vierasainevalvontaohjelman ja kasvinsuojeluaineiden jäämävalvontaohjelman mukainen näytteenotto sekä lääkekirjanpidon valvonta.

Suurimman osan näistä perustarkastuksista suorittaa valvontaeläinlääkäri. Munantuotantotilojen salmonellanäytteenoton (kerran vuodessa) ja hygieniavalvontakäynnin (kerran vuodessa) voi suorittaa myös praktikkoeläinlääkäri. Valvontaeläinlääkärin tai muun virkaeläinlääkärin tulee toimittaa selkeät tarkastuspöytäkirjat viivytyksettä Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon mahdollista tukivalvonnan laajentamista varten. Kopiot tarkastuspöytäkirjoista valvova viranhaltija säilyttää tiedostoissaan.

3.14 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

3.14.1 Peruseläinlääkäripalvelut

Kunnan/yhteistoiminta-alueen on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaittensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella (ElhL 11 §). Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella on noin 290 nautatilaa, joista lypsykarjatiloja 214. Sikatiloja on 10, lammastiloja 9, hevos-tiloja 108 ja siipikarjatiloja 2 kappaletta. Turkistarhoja on vain 3 ja mehiläistarhoja 3 kappaletta. Lisäksi on yksi rapujen kasvattaja (vesiviljelylaitos). Kolme viimeksi mainittua ryhmää työllistävät hyvin vähän kunnalliseläinlääkäreitä.

Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella (ElhL 11 §). Muiden kotieläinten (lemmikit) määräksi kuntayhtymän alueella on arvioitu noin 4200 kappaletta. Koska peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella ei ole ajallisesti kattavasti saatavissa niille tarkoitettuja palveluja, myös niille pyritään järjestämään perustason palvelut kuntayhtymän Ylivieskan vastaanotolla. Yksityisiä palveluja on tarjolla pääosin arkipäivisin, mutta ei aina silloinkaan.

3.14.2 Sisältö

Peruseläinlääkäripalveluilla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa (ElhL 3 §).

Lain perustelujen mukaan peruseläinlääkäripalveluja ovat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennalta ehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti tai eläinsuojelullisesti perusteltavissa olevat eläinlääkäripalvelut.

3.14.2.1 Puhelinneuvonta

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa asiakkaila on mahdollisuus saada maksutonta puhelinneuvontaa kaikkina vuorokauden aikoina kahdesta puhelinnumerosta.

Ei-kiireellisiä tapauksia koskeva neuvonta on keskitetty arkaamuille (ma – pe) klo 8.00 – 9.30. Vastaanottoajan jälkeen puhelut, ja näin myös kiireinen puhelinneuvonta, ohjataan kummastakin palvelunumerosta yhden eläinlääkäriin matkapuhelimeen, joka vastaa siitä kello 16 asti. Päivystysaikoina palvelee kaksi keskitettyä puhelinnumeroa.

3.14.2.2. Sairaanhoito

Eläinten sairaanhoitopalveluita tarjotaan tarpeen mukaisesti arkisin virka-aikana. Hyötyeläimiä hoidetaan niiden pitopaikoissa, missä suoritetaan myös tarvittavat leikkaukset (nautojen viirasesineleikkaukset, juoksutusmahaleikkaukset ja keisarileikkaukset). Lemmikkieläimet hoidetaan pääasiassa Ylivieskan vastaanotolla, missä on myös avustava eläintenhoitaja.

3.14.2.3. Terveystarkastus

Peruseläinlääkäripalvelua suunnataan ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämiseksi. Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset kuuluvat peruseläinlääkäripalveluun. Rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot ja kastrootit sekä koirien kastrootit ovat normaalia peruseläinlääkäripalvelua, ja kaikkia edellä mainittuja palveluja on saatavissa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eläinlääkintähuollossa. Myös märehitijöiden, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyviä tarkastuksia ja hoitoja on tarjolla kysyntää vastaavasti.

3.14.2.4. Eläinten lopetus

Kotieläinten ja eläinlääkäriin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä kotieläinten lopetus sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluvat tarjolla oleviin peruseläinlääkäripalveluihin. Luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta syntyneet kulut kunta voi laskuttaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

3.14.2.5. Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten kuuluu peruseläinlääkäripalveluun.

3.14.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen

toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia ohjelmia ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. (ElhL 11 § ja 12 §)

Tiloilla on taloudellisesti merkittäviä tuotantosopimuksia, joissa yhtenä ehtona on terveydenhuoltosopimusten solmiminen eläinlääkärien kanssa, ja sopimukseen kuuluvien tarkastuskäyntien toteuttaminen ajoissa ja vaaditussa laajuudessa. Vastuu tarkastuskäynneistä sopimisesta on toimijalla.

Kunnan praktikkoeläinlääkäriresurssit on mitoitettu siten, että henkilöstöä riittää tuotantoeläinten terveydenhuoltotehtäviin. Kaikki praktikkoeläinlääkärit osallistuvat terveydenhuoltotyöhön. Terveydenhuoltosopimuksia on kuntayhtymän alueella tehty eläinlääkärien kanssa seuraavasti: Nautatiloista 211, joten terveydenhuoltosopimus on noin 73 prosentilla kaikista nautatiloista. Kaikki sopimustilat eivät ole pyytäneet käyntejä säännöllisesti. Sikatiloista on terveydenhuoltosopimus kaikilla tiloilla, eli 10 kpl, ja ne on tehty pelkästään kunnalliseläinlääkärien kanssa. Terveydenhuoltoon on arvioitu kuluvan noin yksi henkilötyövuosi. Käytettävissä olevilla eläinlääkäriresursseilla tähän kysyntään pystytään vastaamaan.

3.14.4 Yksityinen palvelutarjonta

Kunnan on palvelun mitoitusta suunniteltaessa otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut. Kunnan on välttämätöntä järjestää arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu muille kotieläimille kuin hyötyeläimille vain, jos palvelua ei ole muuten saatavissa yhteistoiminta-alueella. (ElhL 10 § ja 11 §)

Eläinlääkintähuoltolain 13 § edellyttää, että kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Kuntayhtymän alueella ei toimi ajallisesti kattavaa pieneläinten tai hevosten eläinlääkintäpalvelua, siksi kuntayhtymän tarjoamat peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäripalvelun tuottaminen ovat välttämättömiä. Yksityisten palveluntuottajien vastaanottopisteitä on alueella kolme, kaksi pieneläimille ja yksi hevosille.

3.14.5 Kiireellinen eläinlääkäripalvelu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokauden aikoina. (ElhL 13 §)

Kiireelliseen eläinlääkäripalveluun kuuluvat akuutisti sairaiden eläinten perustutkimus ja vähintään ensiapuluonteiset hoitotoimenpiteet kaikkina vuorokauden aikoina, ja tämä palvelu Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa tarjotaan sekä tuotanto- että muille eläimille. Kiireellistä eläinlääkäripalvelua ovat muun muassa nautojen poikimahalvaushoidot, hevosten konservatiiviset ähkyhoidot, eri kotieläinten akuutit tulehdus- ja kiputilat, ompelua vaativat haavat sekä sokin hoito, synnytysapu ja eläimen hengen pelastamiseksi välttämättömät kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Keisarinleikkaukset koirille, kissoille ja märehijöille suoritetaan,

ellei leikkausta tarvitsevia potilaita (pieniä) pystytä nopeasti lähettämään riittävän lähellä sijaitsevaan jatkohoitopaikkaan.

Pieneläinten luunmurtumissa suoritetaan välttämätön immobilisaatio. Kotieläinten ja eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopettaminen eläinsuojelullisin perustein kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun. Kiireellisen eläinlääkäriinavun tavoitteena on ensiaputyypinen toiminta, jolla pyritään hoitamaan eläimen henkeä ja hyvinvointia uhkaavat tapaukset ja varmistamaan, että potilaan tila ei kohtuuttomasti heikkene sen odottaessa virka-aikana annettavia palveluja.

Kunnan on järjestettävä päivystyspalvelu virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastaavalla päivystysalueella. (ElhL 13 §)

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueella toimii kaksi päivystysrengasta. Toiseen kuuluu Alavieska ja Ylivieska, Kalajoen kaupunki sekä Merijärven kunta. Toiseen alueeseen kuuluvat Nivala ja Sievi. Mikäli kaikki virat ovat täytettyinä, kumpaankin päivystysrenkaaseen kuuluu viisi eläinlääkärää. Maakunnallisesta / Oulun eteläisen kuntien yhteisestä päivystyksestä on keskusteltu, mutta toteutuskelpoista mallia ei ole toistaiseksi löydetty. Päivystykset toimivat nykyisellään hyvin.

Kiireellinen eläinlääkäriinapu on päivystysalueella järjestettävä siten, että kotieläimiä, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle, ja kotieläimiä, joille annettava eläinlääkäriinapu edellyttää eläinlääkäriin käyntiä eläimenpitopaikassa, hoitaa pääasiassa eri henkilökunta. Tästä vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa päivystysalueella, jonka eläintiheys on pieni tai jossa sellaisten kotieläinten, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle, osuus kaikista päivystysalueella pidettävistä kotieläimistä on vähäinen tai se on muusta erityisestä syystä perusteltua. (ElhL 13 §)

Tuotanto- ja lemmikkieläinpäivystystä ei ole eriytetty, koska päivystysaikana hoidettavien eläinten määrä on sellainen, ettei ole järkevää eikä kustannustehokasta järjestää erillispäivystyksiä. Eriyttäminen olisi lisäksi hyvin ongelmallista, koska alueella ei ole yksityisiä palveluja, ja pelkästään kunnallisesti hoidettuna päivystystiheydet kasvaisivat sietämättömiksi. Mikäli pieneläinten päivystyspalvelut ostetaan yksityiseltä taholta liian kaukaa, asiakkaan kynnys lähteä nousee, ja tämä voi johtaa jopa eläinsuojelullisiin ongelmiin potilaan kannalta.

Valvontaeläinlääkäri ei osallistu päivystykseen, vaan kiireiset eläinsuojelulain mukaiset virkatehtävät päivystysaikana hoitavat päivystävät praktikkoeläinlääkärit. Kaikki päivystävät eläinlääkärit ovat virkasuhteessa kuntaan, joten heillä on toimivalta eläinsuojelu- ja eläintautiasioissa.

Päivystysalueilla on järjestetty keskitetty puhelinpalvelu yhteydenottoja varten.

3.14.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet

3.14.6.1. Ajanvaraus

Peruseläinlääkäripalveluita hyötyeläimille ja kiireellistä eläinlääkäriapua tarjotaan kahdesta kiinteästä palvelupisteestä. Nivalassa on kolmen eläinlääkäriin tuotantoeläinvastaanotto ja Ylivieskassa

neljän eläinlääkäriin yhteisvastaanotto. Ylivieskan vastaanotolla työskentelee lisäksi eläintenhoitaja. Ylivieskan yhteisvastaanotolla tarjotaan myös vähintään peruseläinlääkäritason palvelut koko kuntayhtymän alueen muille kotieläimille (pieneläimet). Arkiaamuisin kummallakin vastaanotolla on keskitetty yhteydenottopalvelu, ja eläinlääkäreillä on yhteinen ajanvaraus- järjestelmä. Asiakkaalla on mahdollisuus esittää toivomus eläinlääkäristä, jonka palveluja hän haluaa käyttää, ja toivetta pyritään mahdollisuuksien mukaan noudattamaan.

Yksi kummankin vastaanoton eläinlääkäreistä vastaanottaa kiireisiä avunpyyntöjä aamuvas-
taanoton jälkeen kello 16 saakka. Muille kuin kiireisille vastaanottoajaille on varattu omat ajat eläinlääkärien keskinäisellä sopimisella. Ylivieskan vastaanotolla pieneläimien ajanvarausvas-
taanottoa hoitaa päivittäin pääsääntöisesti yksi eläinlääkäri ja hänen apunaan eläintenhoitaja.

3.14.6.2. Saatavuus

*Peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palvelujen käyttäji-
en kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomi-
oon ottaen. (ElHL 14 §)*

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eläinlääkintähuolto tarjoaa palvelut normaalitilanteissa seuraa-
vasti: Jos avun tarve ei ole kiireellinen, sairaskäynti- tai vastaanottoaika järjestyy viikon sisällä tila-
uksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat
leikkaukset voidaan lomakauden ulkopuolella varata selvästi alle kolmen viikon ja lomakaudella
alle kuuden viikon sisällä yhteydenotosta. Peruseläinlääkäripalvelut on järjestetty siten, että kaikki
asiakkaat saavat palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä.

Kiireellisen eläinlääkäriavun resurssit on mitoitettu siten, että apua on kaikkina vuorokau-
denaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 prosentissa tapauksista. Päivystysalueet
on mitoitettu siten, että päivystävän eläinlääkäriin matka eläintenpitopaikkaan tai eläimen omista-
jan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä. Remissioklinikalle matka voi olla pidem-
pikin, mutta välitön ensiapu pyritään antamaan omassa vastaanottopisteessä.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kunnat eivät subventoi matkoista johtuvia kustannuksia, koska
matkat toiminta-alueella on kohtuulliset eikä niistä katsota aiheutuvan sellaisia kustannuksia, että
eläinlääkäriapua ei pystyttäisi tästä syystä käyttämään.

3.14.6.3. Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Eläinlääkintähuollon vastaanottotiloissa on asiakkaiden saatavilla palautelomakkeita sekä lukittu
laatikko niiden palauttamista varten. Ympäristöterveydenhuollon johtaja kokoaa palautteen ja
palauteasiat käsitellään yhdessä eläinlääkärien kanssa. Palautelomakkeessa ei kysytä asiakkaan
henkilöllisyyttä, joten yleinen palaute on nimetöntä. Tärkeimmät asiat ja mahdolliset taloudellista
panostusta vaativat esitykset ympäristöterveydenhuollon johtaja vie terveyspalvelujen johtoryh-
mään. Pienemmät kehitysesitykset voidaan ottaa suoraan käytäntöön.

Praktikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkäri ohjaavat suullisissa valitustapauksissa ensisijaisesti
ottamaan yhteyttä ympäristöterveydenhuollon johtajaan. Muutamia valituksia tulee vuosittain
sähköisesti kuntayhtymän kirjaamon kautta. Kaikki kirjalliset valitukset (tai yhteydenotot) käsitel-

lään, ja niistä annetaan palaute joko sähköisesti tai kirjeellä. Ympäristöterveydenhuollon johtaja pyrkii, jos on kysymys lähinnä ihmissuhdeasiasta, neuvottelemalla ja asian osapuolia kuulemalla selvittämään asian. Mikäli valitus koskee ympäristöterveydenhuollon johtajan tekemisiä, valittaja ohjataan ottamaan yhteyttä terveystalouden johtajaan.

Päätöksiin tai määräyksiin liittyvissä asioissa annetaan oikaisuvaatimus- tai valitusosoitus. Normaalit korvausasiat käsittelee ympäristöterveydenhuollon johtaja ja hän pyytää tarvittaessa lausunnon Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta. Mikäli kuntayhtymä todetaan isännänvastuuperiaatteella korvausvelvolliseksi, kuntayhtymä tai kuntayhtymän vastuuvakuutus korvaa asianomistajalle vahingon. Mikäli asianomistaja on tyytymätön tehtyyn korvauspäätökseen, hän voi esittää oikaisuvaatimuksen yhtymähallitukselle.

Eläinlääkärin osalta on lakisääteisten henkilövakuutusten lisäksi voimassa kuntayhtymän vastuuvakuutus. Nykyisessä vastuuvakuutuksessa on omavastuu 1 000 € ja vakuutusmäärä henkilö- ja esinevahingoissa 1 000 000 € vahinkotapausta kohden. Vastuuvakuutukseen sisältyy myös alle omavastuun jäävien vahinkojen korvausvastuun selvittäminen.

3.14.7 Toimitilat ja välineresurssit

Peruseläinlääkäripalveluita hyötyeläimille ja kiireellistä eläinlääkäriapua tarjotaan kahdesta kiinteästä palvelupisteestä. Nivalassa on kolmen eläinlääkärin tuotantoeläinvastaanotto ja Ylivieskassa neljän eläinlääkärin yhteisvastaanotto. Ylivieskan vastaanotolla työskentelee lisäksi eläintenhoitaja.

Molemmilla vastaanotoilla on henkilökunnalle sosiaalitytö- ja lepotiloja. Molemmilla vastaanotoilla on työvaatteiden pesumahdollisuus.

Lääkkeille on sekä kylmäsäilytys- että muuta säilytystilaa. Huumausaineiksi luokitettaville lääkkeille on erillinen ”kassakaappisäilytys”.

Mikroskoopit, UÄ-laitteet, pulssipistoolit sekä tavanomaisia instrumentteja on saatavissa kuntayhtymän hankkimana vastaanotoilla. Ylivieskassa on runsaampi varustus pieneläininstrumentteja sekä niiden puhdistuslaitteet. Myös Nivalan vastaanotolle on hankittu pesukone ja autoklaavi.

Ylivieskan vastaanottotilat (Katajistentie 2) ovat hyvin varustellut, joten ne täyttävät peruseläinlääkintähuollon toimitiloille asetettavat vaatimukset. Tilojen varustelutaso mahdollistaa myös peruseläinlääkärin leikkaustoiminnan. Instrumenttihuoltoa voidaan tehdä sekä vastaanotolla että Ylivieskan terveyskeskuksen välinehuollossa. Ylivieskan vastaanotolla on myös UÄ-varustus pieneläimille sekä laitteistot tavallisimpien verinäytteiden tutkimiseen. Vaativammassa analytiikassa eläinlääkärit tukeutuvat ulkopuolisiin laboratorioihin. Röntgeniä ei Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vastaanotoilla ole. Ylivieskan vastaanotolla peritään pieneläinpotilailta klinikamaksua.

Nivalassa on tuotantoeläinlääkinnän tarpeita vastaavat tilat (Pajatie 1 C), joten tällä hetkellä kuntayhtymän vastaanottotilat ovat hyvät ja tarkoituksenmukaiset.

Molemmilla vastaanotoilla on siivous ja jätehuolto järjestetty. Ylivieskassa on pakastin, jossa voidaan varastoida tuhkaukseen tai hävitykseen meneviä pieneläinten raatoja.

Ylivieskan vastaanotolle ostetaan turvallisuuspalveluja sopimus pohjaisesti tarpeen mukaan erityisesti päivystysaikoina.

3.14.8 Ostopalvelut

Kuntayhtymällä ei ole ostopalvelusopimuksia eläinlääkintäpalvelujen järjestämiseksi.

3.14.9 Perustason ylittävät palvelut

Erikoiseläinlääkäripalvelut

Kuntayhtymä ei ole sitoutunut antamaan perustason ylittäviä palveluita, mutta mikäli henkilöresursseja on riittävästi, ja eläinlääkäreillä on ammattiosaamista, sallitaan perustason ylittävien palvelujen tarjoaminen asiakkaille. Myös jatkokouluttautumiseen annetaan resurssien mukaan mahdollisuus.

Kuntayhtymän eläinlääkäreissä ei ole tällä hetkellä erikoiseläinlääkäreitä, eikä kuntayhtymä tarjoa erikoiseläinlääkäripalveluita.

Remissiomahdollisuus

Virallisia sopimuksia erityistason palvelujen ostamiseksi ei ole, mutta Savisillan eläinklinikalle on saatu vaikeampia lemmikkieläinpotilaita sopimalla tapauskohtaisesti toimijoiden kesken. Pieneläinpotilaita on ohjattu myös hakeutumaan erityiseläinlääkäritason palveluja tarjoaville yksityisille klinikoille (esim. Kokkola, Oulu) tai Yliopistolliseen Eläinsairaalaan Helsinkiin. Myös hevostapausten ylimpänä erityistason hoitopaikkana on Yliopistollinen Eläinsairaala. Hevospotilaille palvelua haetaan omistajälhtöisesti yleensä erikoisklinikoilta.

Laboratoriopalvelut

Erytistilanteissa tarvittavien palvelujen saatavuus ja hinnoittelu on sovittu kirjallisesti SeiLab Oy:n laboratorion kanssa.

Valion Seinäjoen laboratorio tutkii omien tilojensa utaretulehdusnäytteitä. Näytteet voi lähettää maitoauton mukana tai postitse.

Osuuskunta Maitokolmiolla on yhteistyösopimus utaretulehdusnäytteiden tutkimisesta Movet Oy:n kanssa. Näytteet voi lähettää meijeriauton mukana tai postitse.

SeiLab Oy, Haapaveden toimipiste tutkii myös utaretulehdusnäytteitä. SeiLabilla on näytteiden vastaanotto Laaksojen maitokunnan Justus - myymälässä Ylivieskassa.

Pieneläinten diagnostisia näytteitä eläinlääkärit toimittavat itseohjautuvasti valitsemiinsa laboratorioihin. Joitakin pikamäärityksiä pystytään tekemään myös Ylivieskan vastaanoton laboratoriossa.

Salmonella- ja muita eläintautinäytteitä toimitetaan lainsäädännöllisten vaateiden mukaisesti tai ohjaavien viranomaistahojen opastuksessa yleisimmin Ruokaviraston laboratorioihin. Ruokavirastoon tutkittavaksi menevät näytteet toimitetaan tiiviisti, mutta pilaantumista estävästi pakattuina joko matkahuollon tai postin kautta. Mikäli on tarve saada näytteitä nopeammin tutkimuksiin, voidaan käyttää kuriirilähetyksiä. Salmonellanäytteitä tutkitaan myös Seilabin Haapaveden laboratoriossa.

3.15 Seuranta, arviointi ja raportointi

3.15.1 Kunnan suunnitelma

Eläinlääkintähuollon suunnitelma hyväksytetään osana ympäristöterveydenhuollon yhteistä valvontasuunnitelmaa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallituksessa. Suunnitelman teossa käytetään pohjana Eläinlääkintähuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa 2015 – 2020. Vuosittaiset päivitykset hyväksytään yhtymähallituksessa ja toimitetaan sähköisesti VYHA-järjestelmässä aluehallintovirastolle tiedoksi.

Eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutumisen arviointi edelliseltä vuodelta tehdään yhdessä muun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin kanssa seuraavan vuoden alussa. Vuoden 2020 toteumaa arvioidaan siis vuoden 2021 alussa. Toteutumisen arviointi hyväksytään yhtymähallituksessa, minkä jälkeen se toimitetaan aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Kunta seuraa terveydenhuoltokäyntien ja valvontatehtävien toteutumista myös vuoden aikana ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi.

Aluehallintoviraston suorittamaa kunnan suunnitelman ja sen toteutumisen arviointia hyödynnetään paikallisen valvonnan ja eläinlääkäripalvelujen kehittämisessä, niiden toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

3.15.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Resurssien riittävyyden arvioimiseksi kunta ylläpitää tilastoa järjestämiensä eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilasta käyvät ilmi sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottoikäntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana. Tilasto liitetään kunnan suunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitetaan arvioinnin yhteydessä vuosittain aluehallintovirastolle.

3.15.3 Muu raportointi

Elintarvikeketjun valvonnan tulokset raportoidaan vuosittain VYHA (valvonnan toteutumisen arviointikysely) maaliskuun loppuun mennessä ja siten eläinlääkintähuollon suunnitelmien arvioinnin yhteydessä ei ole välttämätöntä kerätä numeerista tietoa valvonnoista. Haluttaessa nekin voidaan arvioinnissa kertoa.

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot:

- eläinsuojelutarkastuskertomukset/päätökset jokainen suoritteiden toteuttaja toimittaa Pohjois-Suomen AVI:lle, ja tarvittaessa pyytää esitutkintaa poliisilta, sekä arkistoi Kallion eläinlääkärien yhteiseen sähköiseen viranomaissalkkuun / paperisena kansioon

- eläinten terveysvalvontaan liittyvät käynnit raportoi jokainen suorittaja. Terveysvalvontaohjelmien liittymisasiakirjat valvontaeläinlääkäri toimittaa mahdollisimman nopeasti aluehallintovirastolle.
- tautiepäilyt raportoi jokainen toimija voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sekä arkistoi Kallion eläinlääkärien yhteiseen sähköiseen viranomaissalkkuun/paperisena kansioon
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota: Tarkastuksen suorittaja (praktikko) toimittaa tarkastusta koskevat tiedot matkalaskuineen suorituksen syntymisen jälkeen ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka huolehtii maksuunpanosta ja edelleen laskutuksesta. Valvontaeläinlääkäri toimittaa vastaavat tiedot kalenterikuukausittain ympäristöterveydenhuollon johtajalle, joka vastaa suorien kustannusten maksutuksesta ja laskutuksesta.
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym.: ympäristöterveydenhuollon johtajan vastuulla
- vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet: Todetusta tai epäilystä vastustettavasta eläintaudista tai uudesta vakavasta eläintaudista ilmoittaa jokainen virkaeläinlääkäri viipymättä voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti.

3.16 Painopistealuevalvonta

Kuntayhtymän eläinlääkintähuollossa huomioidaan eläinlääkintähuollon valtakunnallisen valvontaohjelman sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (PSAVI) vuoden 2020 painopistealueet ja toimitaan niiden toteutumisen edistämiseksi Aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti.

Taulukko 3 Eläinlääkintähuollon valtakunnalliset painopisteet vuonna 2020

Valvonnan alue	Valvonnan painopiste vuonna 2020
Eläinten terveys	Yhteisesti koordinoitu eläintautivalmiusharjoitus
Eläinten terveys	Naudoilla, sioilla, kanoilla tai kalkkunoilla todetun salmonellan alkuperän ja levinneisyyden selvittämisen tehostaminen
Sivutuotevalvonta	Tilojen sivutuotevalvonta erityisesti raatojen säilytys, keräily ja hävitys

4. ELINTARVIKEVALVONTA

4.1 Elintarvikevalvonnan tavoitteet ja suunnittelu

Elintarviketurvallisuuden valvonnan tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden tuotannon, jalostuksen, valmistuksen ja muun käsittelyn turvallisuus terveysvaarojen estämiseksi sekä elintarvikkeiden terveydellinen ja muu vaatimusten mukainen laatu. Lisäksi valvonnalla varmistetaan elintarvikkeiden jäljitettävyyden ja elintarvikkeista annettavien tietojen totuudenmukaisuus. Valvonta perustuu EU-säädöksiin ja sitä kansallisesti toimeenpanee elintarvikelakiin ja sen nojalla annettuihin asetuksiin.

Elintarvikelain 48 §:n mukaan kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva kunnan elintarvikevalvontasuunnitelma siten, että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta.

Valvontasuunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- Tarkastuksen sisällön määrittely
- Valvontakohteen tarkastustiheys
- Tarkastuksiin keskimääräisesti käytettävä aika
- Kunnan viranomaisnäytteenotto ja näytteen tutkiminen
- Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi
- Hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuvat

4.2 Valvontakohteet

Kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista ja elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista. (Elintarvikelaki 83 §)

Kaikki valvontakohteet (paitsi alkutuotanto vielä vain osittain) ovat sähköisessä asiakasrekisterissä. Elintarvikevalvonnan valvontakohteiden lukumäärä, tarkastustiheys ja tarkastuksiin käytettävä aika on esitetty liitteessä 2.

4.3 Valvonnan riskiperusteisuus ja kohteiden tarkastustiheys

Elintarvikevalvonta on riskiperusteista. Riskiperusteisuudesta poiketaan silloin, kun esimerkiksi EU-vaatimukset edellyttävät muuta. Valvontakohteiden riskiluokittelussa käytetään apuna Ruokaviraston uusinta riskiluokitusmallia. Elintarvikevalvontaa suunnataan enemmän sellaisiin kohteisiin, joissa ilmenee elintarviketurvallisuuteen liittyviä riskejä. Vastaavasti valvontaa pyritään keventämään kohteissa, joissa tällaisia riskejä ei ole tai joissa ne ovat vähäisiä tai hallinnassa. Jos elintarvikehuoneistossa on useita eri toimintoja, määräytyy tarkastustiheys riskialtteen toiminnan mukaan.

Joidenkin kohteiden kohdalla on käytetty harkintaa, jos riskinarviointi on johtamassa erittäin merkittäviin muutoksiin tarkastustiheyksissä.

Riskiperusteisuuden tarkoituksena on lisätä jouston mahdollisuutta lainsäädäntöä sovellettaessa ja **parantaa valvonnan vaikuttavuutta**. Riskejä arvioitaessa on otettava huomioon harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus, omavalvonnan toimivuus sekä elintarvikkeeseen liittyvät muut elintarviketurvallisuuteen ja kuluttajansuojaan vaikuttavat seikat.

4.4 Valvonnan toimeenpano

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion elintarvikevalvonta on osa kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon kokonaisuutta. Elintarvikevalvontaviranomaisena toimii kuntayhtymän yhtymähallitus. Valvontaviranomainen on delegoinut valtaansa alaisilleen viranhaltijoille.

4.4.1 Valvonnan tiedonhallinta

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä (VATI) on otettu käyttöön vuoden 2019 alussa. Valvonnan raportoinneista on kerrottu suunnitelman yhteisessä osiossa.

4.4.2 Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely

Hyväksyminen

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä laitokseksi ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Hakemus käsitellään 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä. Laitoksen vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi edellyttää tarkastuskäyntiä ennen hyväksymispäätöksen antamista. Laitoksen hyväksymisestä tai ehdollisesta hyväksymisestä tehdään päätös (elintarvikelaki 13 ja 15 §). Toiminnan laitoksessa saa aloittaa, jos laitos täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset (elintarvikelaki 13 ja 10 §) laitos on hyväksytty.

Ilmoittaminen

Elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Toiminnan saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset (elintarvikelaki 13 ja 10 §). Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia toimijoita, joilla ei ole varsinaista huoneistoa elintarvikkeiden käsittelyä varten, mutta jotka toimivat elintarvikeketjun osana (ns. virtuaalihuoneistot). Ilmoitus on tehtävä myös ammattimaisesta elintarvikkeiden kuljetustoiminnasta. Ilmoituksen käsittelystä annetaan toimijalle todistus. Toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta tai toimijan vaihtumisesta tulee ilmoittaa viivytystä valvontaviranomaiselle.

Alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus ennen toiminnan aloittamista kunnan valvontaviranomaiselle. (Eläinten pitopaikat ilmoitetaan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.) Toimijan on ilmoitettava myös annettujen tietojen oleellisista muu-

toksista, toiminnan keskeyttämisestä yli vuodeksi sekä toiminnan lopettamisesta. Elintarvikelain nojalla vähäriskiseksi määritellystä toiminnasta ei tarvitse ilmoittaa.

Elintarvikealan toimijan, joka tuottaa ituja, on haettava kunnan valvontaviranomaiselta alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista. Valvontaviranomainen tekee alkutuotantopaikan hyväksymisestä päätöksen. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueella ei ole iduntuottajia.

Kontaktimateriaalialan toimijan on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta elintarvikevalvontaviranomaiselle.

Tiedottaminen

Elintarvikelain 15 a §:n mukaan elintarvikealan toimijan on tiedotettava elintarvikkeen myynnistä ja muusta käsittelystä ilmoitetussa tai hyväksytyssä liikkuvassa elintarvikehuoneistossa niiden kuntien valvontaviranomaisille, joiden alueella toimintaa harjoitetaan.

4.4.3 Tarkastukset ja niiden sisältö

Suunnitelmanmukainen viranomaisvalvonta perustuu pääsääntöisesti omavalvonnan valvontaan kaikilla aloilla, joihin elintarviketurvallisuuden vaatimuksia sovelletaan. Valvontaviranomainen määrittelee valvomiensa elintarvike- ja kontaktimateriaalialan kohteiden valvontatiheyden riskiperusteisesti vuosittaisessa valvontasuunnitelmassaan, jonka pohjalta laaditaan kohdekohtainen tarkastussuunnitelma. Tarkastuksia tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta. On kuitenkin valvontakohteita, ja valvonnallisia syitä, jolloin tarkastuksista on ilmoitettava etukäteen, jotta vastuhenkilö on paikalla.

Suunnitelmallinen elintarvikevalvonta on Oiva –valvontaa valtakunnallisella kriteeristöllä ja ohjeistuksella. Vaikeista tulkinnoista neuvotellaan muiden valvojien kanssa, jotta yksikön linja olisi mahdollisimman yhtenevä. Havainnot koostetaan määrämuotoiseen Oiva-raporttiin keskitetyn sähköisen Oiva-järjestelmän kautta.

Tarkemmin tarkastuksesta ja sen sisällöstä kerrotaan yhteisessä osiossa, kohdassa 2.3.2.

Laitokseksi hyväksyttävän elintarvikehuoneiston hyväksymistarkastus

Laitoksen vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi edellyttää tarkastuskäyntiä ennen hyväksymispäätöksen antamista. Tarkastuksella varmistetaan, että tilat ja suunniteltu toiminta laitoksessa täyttävät lainsäädännön sille asettamat vaatimukset.

Hyväksymistarkastuksesta kirjoitetaan tarkastuskertomus, josta käy ilmi täyttääkö laitos hyväksymisen edellyttämät vaatimukset. Tarkastuskertomukseen kirjataan yksityiskohtaisesti ne asiat, jotka eivät täytä lainsäädännön vaatimuksia.

Ilmoitetun elintarvikehuoneiston ensimmäinen tarkastus

Ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneistoon ensimmäisen tarkastuksen 1, 3 tai 6 kuukauden kuluttua toiminnan aloittamisesta. Tarkastusajan kohdan päättää kohdetta valvova terveystarkastaja toiminnan luonteen ja laajuuden perusteella.

Yhteisistä perusteista neuvotellaan terveysvalvonnan yhteisissä kokouksissa. Tarkastus voidaan tehdä myös ennen ilmoitetun toiminnan aloittamista, mikäli ilmoituksen perusteella on epäiltävissä, että elintarviketurvallisuus tai kuluttajansuoja voi vaarantua.

Elintarvikehuoneistossa ensimmäisellä tarkastuskäynnillä huomioitavia asioita:

- toiminnan luonne ja laajuus vastaavat ilmoitettua
- tilat, tilojen koko ja riittävyys, sijoittelu, rakenteelliset ratkaisut ja kunto sekä huoneiston varustelu
- yleinen siisteys ja toiminnan hygieniat
- todetaan, että omavalvontasuunnitelma on riittävä elintarvikehuoneistossa harjoitettavan toiminnan luonteeseen sekä laajuuteen nähden
- Oiva – järjestelmän piirissä olevat kohteet tarkastetaan järjestelmän mukaisesti

Tarkastuksesta kirjoitetaan tarkastuskertomus. Ensimmäisen tarkastuksen jälkeen toimintaa valvotaan suunnitelman mukaisin valvontakäyntein.

Toiminnassa olevan elintarvikehuoneiston tarkastus

Tarkastuksilla arvioidaan tarkastuksen sisällön kohtien (yhteisen osion kohta 2.3.2) lainsäädännön mukaisuuden täyttymistä huomioiden ilmoitetun tai hyväksytyn toiminnon luonne. Edellä mainittujen kohtien lisäksi elintarvikehuoneiston tarkastukseen kuuluu myös

- tuotteiden määräyksenmukaisuuden arviointia (elintarvikeparanteet, pakkausmerkinnät, kontaktimateriaalit ja laboratoriotutkimuksista saatu tieto)
- jäljitettävyyden toteutumisen tarkastus
- neuvontaa ja opastusta omavalvonnan toteutumisesta ja lainsäädännön vaatimuksista

Valvontakohteeseen suoritettavan tarkastuksen eri osa-alueita voidaan tarkistaa useampaan tarkastuskertaan jaettuna, mutta pääsääntöisesti kaikkia osa-alueita tarkastetaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Tarkastuksessa käytetään Oiva –arviointiohjeistusta.

Jos elintarvikehuoneisto on perustettu toimijan kotiin, elintarvikevalvontaa tehdään asiakirjatarkastuksina, koska elintarvikehuoneistossa ei voida tarkastaa kotirauhaa rikkomatta.

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus. Oiva – järjestelmien raportti noudattaa ohjeistusta. Oiva – raportit julkaistaan valtakunnallisesti Oivahymy.fi – sivustolla.

4.4.4 Pakkokeinojen käyttö

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään, jos elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muutkaan toimenpiteet toimijan velvoittamiseksi ole riittäviä. Pakkokeinoja ovat mm. erilaiset määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämisen keskeyttämisuhka, haltuunotto sekä elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus on delegoinut hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa toimivaltaa viranhaltijoille elintarvikelain 32 §:n mukaisesti: *Kunnanvaltuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle myös tämän lain 55–60 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen osalta.*

Määräysten antamiseen liittyy asianosaisen hallintolain mukainen kuuleminen, ellei kyseessä ole kiireellisiä toimia vaativa tilanne, eikä kuulemista voida suorittaa. Hallinnollisten pakkokeinojen käytössä noudatetaan Ruokaviraston ohjeistusta.

4.4.5 Näytteenottosuunnitelma

Hyväksytyille eläinperäisiä elintarvikkeita käsitteleville laitoksille laaditaan vuosittain laitospohjaiset näytteenottosuunnitelmat. Myös muiden kohteiden osalta voidaan laatia riskiperusteisesti suunnitelma näytteenotosta omaavalvonnassa toimivuuden valvomiseksi.

Muiden kohteiden osalta sovitaan vuosittain projektiluonteisesta näytteenotosta. Vuonna 2020 tutkitaan pizzerioiden sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden laatua ja osallistutaan Ruokaviraston Patogeenit pakatuissa lehtivihanneksissa - tutkimusprojektiin. Valvontasuunnitelman mukaisesta näytteenotosta ja näytteen tutkimisesta voidaan periä maksu toimijalta. Näytteenottosuunnitelma on taulukossa 4.

Käytettävät laboratoriot on kerrottu valvontasuunnitelman yhteisessä osiossa.

Taulukko 4 Elintarvikevalvonnan näytteenottosuunnitelma vuodelle 2020

Näyte- tyyppi	Kohderyhmä	Näyte	Näyte- määrä/ kohde/ vuosi	Analyysit
Elintarvike	Maitoalan laitokset	Maitovalmisteet	1-2	Listeria monocytogenes
Elintarvike	Liha-alan laitos	Lihavalmisteet		Listeria monocytogenes
Elintarvike	Keskuskeittiöt, jotka valmistavat ruokaa huonokuntoisille vanhuksille	Salaatti soseutettuna	1	Listeria monocytogenes
Elintarvike	Kasvituotteiden valmistus/jalostus	Sellaisenaan syötävät kasvisjalosteet	2 - 6	Bacillus cereus, Staphylococcus aureus, E. coli, Listeria monocytogenes
Elintarvike	Pizzeriat	Helposti pilaantuvat sellaisenaan syötävät elintarvikkeet	1-3	Enterobakteerit, Bacillus cereus, lihatuotteista Clostridium perfringens
Elintarvike	Vähittäismyymälät	Pakatut lehtivihannekset	1	Ruokaviraston Patogeenit pakatuissa lehtivihanneksissa – tutkimusprojektin mukaisesti
Puhtausnäyte	Maito- ja liha-alan laitokset	Tuotantoympäristö	2-10	Listeria monocytogenes
Puhtausnäyte	Elintarvikkeiden tarjoilupaikat	Tuotantoympäristö	1-10	ATP-testi/soluperäiset epäpuhtaudet (otetaan, mikäli yritys ei itse ole ottanut omaavalvontanäytteitä)

4.4.6 Valvonnan painopisteet ja projektit vuodelle 2020

Vuoden 2020 painopisteenä Peruspalvelukuntayhtymä Kallion elintarvikevalvonnassa on edelleen valvonnan yhdenmukaistaminen Oiva – arviointijärjestelmää käytettäessä. Oma projektina on jääpalakoneiden hygieniaselvitys, jossa kartoitetaan mm. laitteiden puhtaanapitoa. Yhteenvedo valvonnan painopisteistä ja toimenpiteistä on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5 Elintarvikeketjun monivuotinen kansallisen valvontasuunnitelman 2015-2020 elintarviketurvallisuuden toimenpiteitä vuodelle 2020. Kursiivilla on merkitty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion omat painopisteet.

Painopisteet 2020	Painopisteen kuvaus	
	Elintarviketurvallisuuden prosessi tai tehtäväalue	Toimenpiteet 2020
Valvontatulosten perusteella elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien tiedonsaantia heikentävien asioiden painottaminen tarkastussuunnitelmissa	Kunnossapito (Oiva-rivit 2.2. ja 2.3) Puhtaanapito (Oiva-rivit 3.1 ja 3.2) Markkinointi (Oiva-rivi 13.3)	Oiva-rivit tarkastetaan suunnitelman mukaisesti tarkastettavissa kohteissa muiden suunniteltujen tarkastettavien asioiden lisäksi
	Valtakunnallinen suolan ja ravintoarvomerkitöjen valvontaprojekti	Tulosten raportointi ja hyödyntäminen
	Valvonnan kohde- ja vaatimuskattavuuden varmistaminen	Elintarvikeparanteiden valvonta (Oiva-rivi 11.1)
	Luonnonmukainen tuotanto	Petosten valvonnan ja torjunnan valmiuden kehittäminen 2020–2022
		<i>Jääpalakoneiden hygieniaselvitys</i>
Valvontaohjelmien toteuttamiseen osallistuminen sovitun roolituksen mukaisesti	Yhteiset	Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvontaohjelma, kasvin-suojeluainejäämien valvontaohjelma, kontaminanttien valvontatutkimukset, muuntogeenisten elintarvikkeiden valvontaohjelma, oliiviöljyn valvontaohjelma, salmonella-, kampylobakteeri, EHEC- ja Finres-Vet-valvontaohjelmat, siipikarjan vesipitoisuuden valvonta.
Sähköisten työkalujen kehittäminen 2019–2022	Elintarvikevalvonta	VATIn jatkuva kehittäminen
	Varautuminen	<i>Häiriötilannesuunnitelman uudistaminen yhdessä Ympäristöpalvelut Helmen, Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ja Kalajoen kanssa</i>

5. TERVEYDENSUOJELUVALVONTA

5.1 Johdanto

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa.

5.2 Valvontakohteiden hyväksymis- ja ilmoitusmenettely

Terveydensuojelulain valvontakohteet vaativat joko viranomaisen hyväksynnän tai ovat ilmoituksenvaraisia. Terveydensuojeluviranomainen tekee hakemuksesta päätöksen tai ilmoituksesta todistuksen, jolloin toiminta pääosin tulee suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

Terveydensuojelulain mukainen **ilmoitus** on ennen toiminnan aloittamisesta tehtävä seuraavista toiminnoista:

- majoitusliikkeen käyttöönotosta*;
- yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;
- päiväkodin ja kerhon sekä esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta
- jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;
- solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;
- sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa

**Valvira, Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto, on laatinut soveltamisohjeen (7/2017) terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusmenettelystä koskien julkisia majoitushuoneistoja.*

Terveydensuojelulain mukaista **hyväksymistä** on haettava talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin laitos on hyväksytty. Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä olennaisesti laajennetaan tai muutetaan taikka veden laadussa tai jakelussa tapahtuu toimitettavan talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

5.3 Suunnitelmallisen valvonnan kohteet

Ilmoituksenvaraiset tai hyväksymismenettelyn piiriin kuuluvat kohteet kuuluvat pääsääntöisesti suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Suunnitelmallista valvontaa on kuitenkin yksinkertaistettu aikaisemmasta ja sen piiristä on poistettu sellaiset ilmoituksenvaraiset kohteet, joissa oleskelu on

lyhytaikaista ja jotka todennäköisesti eivät aiheuta terveyshaittaa. Ilmoituksen varaisista kohteista seuraavat on poistettu suunnitelmallisen valvonnan piiristä:

- eläinten pitoon tarkoitettu rakennus tai aitaus asemakaava-alueella tai muulla vastaavalla alueella
- bingohallit, pelisalit ja -kasinot, tanssisalit ja -lavat
- kirkot, merimieskirkot sekä muut uskonnollisten yhdistysten tilat
- luentosalit ja auditoriot muualla kuin koulujen tai oppilaitosten yhteydessä
- teatterit, elokuvateatterit, ooppera- ja konserttisalit, sirkukset, baletti-, ja juhlahuoneistot sekä muut esityksiin ja tapahtumiin tarkoitettut sisätilat
- muut kokoontumis- ja juhlahuoneistot
- työtilat asuinrakennuksessa tai alueella, jossa on asuinhuoneistoja
- parturi- ja kampaamotoiminta
- hautausmaat, yksityiset hautapaikat ja eläinten hautausmaat
- muut vastaavat laitokset tai huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta todennäköisesti ei aiheudu käyttäjälle terveyshaitta

Edellä lueteltujen kohteiden valvontaa tehdään pääsääntöisesti yhteydenottojen perusteella.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta TsL:n 13§:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle. Toimintaa ei kuitenkaan voida valvoa suunnitelmallisena valvontana. Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin voidaan suorittaa tarkastus ainoastaan, mikäli epäillään vakavaa terveyshaittaa (terveydensuojeluviranomaisen kirjallinen määräys). Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin ei voi siten suorittaa tarkastusta viranomaisen aloitteesta edes toiminnanharjoittajan suostumuksella. Tarkastus voidaan kuitenkin tehdä kotirauhan piirissä olevaan kohteeseen, jos toiminnanharjoittaja itse sitä pyytää. Kotirauhan piiriin kuuluvana tilana ei pidetä sellaista tilaa, jossa on erillinen sisäänkäynti ja tilaa ei käytetä vakituiseen asumiseen.

5.4 Tarkastuksen sisältö

Tarkastuksen tavoitteena on selvittää terveysvaaran tai -haitan esiintyminen, eli aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaittaa voi syntyä. Tarkastuksessa annetaan haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset ja määräykset. Tarkastukseen liittyy aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Tarkemmin tarkastuksesta ja sen sisällöstä kerrotaan yhteisessä osiossa, kohdassa 2.3.2.

Ennen tarkastusta käydään läpi muun muassa:

- laatukäsikirjan asiaan liittyvä ohjeistus
- valvontakohtetta koskevat asiapaperit ja mahdolliset lupaehdot
- mahdolliset valvontakohteelle annetut huomautukset tai määräykset
- valvontakohteesta otettujen viranomaisnäytteiden tutkimustulokset
- mahdolliset edellisen tarkastuksen jälkeen kirjatut valitukset tms.

Valvontakohteessa tarkastetaan muun muassa:

- onko toiminta myönnetyn luvan mukaista
- tilojen, laitteiden ja välineiden kunto ja puhtaus
- aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä tai olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä
- henkilökunnan työskentelytavat ja mahdollisten riskien hallinta
- henkilökuntaa koskevien vaatimusten toteutuminen, mm. osaamistodistukset

Valvontakohteen tarkastuksessa voidaan kohteen eri osa-alueiden tarkastukset tehdä tarvittaessa useammalla tarkastuskerralla. Pääsääntöisesti kaikki toimintaan kuuluvat osa-alueet tarkastetaan valvontasuunnitelmaan kuuluvan tarkastuksen yhteydessä, varsinkin silloin, jos kohteessa käydään enintään kerran vuodessa.

5.5 Tarkastustiheydet ja tarkastusaika

Perustarkastustiheytenä pidetään Valviran valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa antamia suosituksia. Terveydensuojelulain mukaiset, suunnitelmallisen valvonnan kohteet on jaettu kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella määräytyy valvontakohdetyypin yleinen tarkastustiheys:

- Luokkaan 3 kuuluvat kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa esimerkiksi, kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkää häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä ja altistusaika on pitkä (korkea riski).
- Luokkaan 2 kuuluvat kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveys- tai viihtyvyshaittaa (keskisuuri riski).
- Luokkaan 1 kuuluvat kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveys- ja viihtyvyshaittaa, kun toimitoja on vähän, ne ovat rajoitettuja, altistuvien määrä on pieni, terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä, toiminta ei ole herkkää häiriöille ja altistusaika on lyhyt (matala riski).

Riskinarvioinnin perusteella valvontakohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan lisätä tai vähentää tarpeelliseksi katsotulla määrällä. Riskinarvioinnissa otetaan huomioon mm. altistuvien ihmisten määrä, erityisryhmät, altistava tekijä, altistuksen kesto tai toistuvuus, valvontahistoria, toiminnanharjoittajan asiantuntemus ja toiminnan toteutuminen hyväksymispäätöksen tai ilmoituksen mukaisesti. Tarkastustiheys voi olla vähintään 0,2 tarkastusta vuodessa eli yksi tarkastus viiden vuoden välein. Kulloinkin painopisteinä olevat kohteet tarkastetaan aina sinä ajanjaksona, jolloin ne ovat painopisteinä. Kohteilla, joita ei tunneta ennestään, noudatetaan perustarkastustiheyttä, kunnes riskinarviointi voidaan tehdä. Terveydensuojeluvalvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheydet 2020 – 2024 on esitetty liitteessä 3.

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan arvioimiseksi otetaan huomioon tarkastuksen tarkoitus, valmistelu, sisältö sekä pöytäkirjan laatiminen. Voimavarojen suunnittelussa on huomioitava myös matka-aika. Matka-ajat eivät kuitenkaan sisälly tarkastukseen käytettävään aikaan. Tarkastukseen käytettävä aika arvioidaan tapauskohtaisesti riskinarvioinnin perusteella sekä valvontaohjelman pohjalta.

5.6 Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtävät tarkastukset ja tehtävät

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava myös muut terveydensuojelulain mukaiset tehtävät. Muihin tehtäviin kuuluvat valvontakohteen lupahakemukseen tai hakemuksen käsitteilyyn liittyvät ennakkotarkastukset, käyttöönottotarkastukset tai toimijan vaihtumiseen liittyvät tarkastukset sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittely. Muihin tehtäviin kuuluvat myös terveyshaittojen selvittäminen asunnoissa, kouluissa, päiväkodeissa ja muissa samankaltaisissa kohteissa. Sisäilmaan liittyviä terveyshaittaselvityksiä on viime vuosina ollut runsaasti. Talousvesi- tai uima-vesiepidemioiden selvittämiset eivät myöskään kuulu suunnitelmalliseen valvontaan. Myös asiakasvalitusten ja muiden viranomaisten valvontapyyntöjen vuoksi voidaan tehdä tarkastuksia ja selvityksiä, jotka eivät kuulu suunnitelmalliseen valvontaan.

Nämä suunnittelelmattomat valvontatapaukset ovat ensisijaisia suhteessa säännölliseen valvontaan, sillä yleensä niiden taustalla on terveyshaittaepäily.

Lausuntojen antaminen erilaisiin vireillä oleviin suunnitelmiin on lisääntynyt merkittävästi. Kehitys on positiivinen, mutta lausuntojen laatiminen vaatii hyvää perehtymistä vireillä olevaan asiaan ja hyvän lausunnon antaminen vie kohtuullisen paljon työaikaa.

5.7 Pakkokeinojen käyttö

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja tai määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Mikäli terveydensuojelulain 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, Valvira tai Aluehallintovirasto toimialueellaan voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi. Mikäli määräyksiä tai kieltoja ei noudateta, valvontaviranomainen voi velvoittaa asianomaista ryhtymään toimenpiteisiin. Aluehallintovirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltä tai määräystä uhkasakolla tai uhalla.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallitus on delegoinut hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa toimivaltaa viranhaltijoille terveydensuojelulain 20 §, 27 §, 29 §:n 2 mom., 30 §:n 4 mom., 31 §:n ja 46 §: mukaisesti.

5.8 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

5.8.1 Suunnitelmallinen näytteenotto

Terveydensuojelulain valvontasuunnitelmaan liittyviä näytteitä otetaan vuoden 2020 aikana näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteenottokohteina ovat pääosin talous- ja uimarantavedet. Vaikka suunnitelmallinen näytteenotto ei ole lainsäädännöllisesti kuin pieneltä osin valvontaviranomaisen tehtävää, on alueella sovittu talousvettä toimittavien laitosten kanssa, että terveysvalvonta toimii näytteenottajana. Uimahallien allasvesinäytteiden oton hoitavat Seilab-laboratorion näytteenottajat. Uimahallien puhtausnäytteenoton hoitaa joko Seilab-laboratorio tai siivoustoimi.

Talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista säädetään isojen vesilaitosten osalta Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksessa 1352/2015 ja pienten vesilaitosten laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista STMa 401/2001. Vesilaitos päivittää valvontaohjelmansa vähintään viiden vuoden välein, tarvittaessa useamminkin yhteistyössä valvontaviranomaisen kanssa. Mikäli valvontatutkimusohjelman mukaisesti otetussa talousvesinäytteessä ilmenee laatusuosituksen- tai vaatimusten ylitys, on siitä ilmoitettava terveydensuojeluviranomaiselle. Terveysinsinööri ottaa talousvedestä uusintanäytteen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

Uima-allasveden laatuvaatimuksista ja näytteenotosta on säädetty STMa 315/2002. **Uimarantavesien laatuvaatimuksista** ja näytteenotosta säädetään EU-rantojen osalta STMa 177/2008 ja pienten yleisten uimarantojen ja muiden uimarantojen osalta STMa 354/2008. Mikäli allas- tai uimarantaveden laatu ei täytä sille asetettuja vaatimuksia, uimavedestä otetaan uusintanäyte terveysinsinöörin toimesta.

Taulukko 6 Terveysnsuojeluvalvonnan näytteenotto vuonna 2020

Valvontasuunnitelman mukainen näytteenotto	Näytemäärä
Talousveden valvontatutkimusohjelman mukaisia näytteitä	n. 50
Uimarantavesinäytteitä (myös talviuintipaikat)	n. 30
Terveydellisten olojen valvonnan yhteydessä (esim. päiväkodit, vanhusten palveluasuminen) puhtausnäytteitä Luminometrillä (ATP-pitoisuus/soluperäiset epäpuhtaudet)	n. 50

5.8.2 Muu näytteenotto

Sisäilman terveyshaitan selvittämiseen kuuluvat tutkimukset tai näytteenotot ohjataan ostamaan kyseiseen toimintaan pätevöityneeltä rakennusterveysasiantuntijalta. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla terveydensuojelulain (763/1994 myöhemmin tehtyine muutoksineen) 49 §:n mukaisesti tarvittava asiantuntemus ja pätevyys. Mahdolliset tutkittavat näytteet tulee tutkituttaa terveydensuojelulain (763/1994) 49 a §:n mukaisesti Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa.

5.9 Suunnitelmallisen valvonnan painopistealueet (Valvontaohjelma 2020–2024)

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Terveysnsuojelulaki sisältää yleisperiaatteen, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on suunniteltava ja toteuttava toimintansa siten, että terveyshaittojen syntyminen ehkäistään. Toiminnassa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon yksilöiden tai ryhmien erityinen herkkyys ja niistä seuraavat erityisvaatimukset.

Ennaltaehkäisevää terveydensuojelutyötä tehdään mm. sisäilmatyöryhmissä, jossa rakennusten terveellisyttä seurataan moniammatillisissa kokoonpanoissa. Myös epidemiaselvitystyöryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa keskustelemaan ajankohtaisista asioista. Ennaltaehkäisevää työtä on myös kaavoitusprosesseihin osallistuminen sekä lausuntojen antaminen ympäristö- ja rakennuslupahakemuksista.

Taulukossa 7 on esitetty valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman tavoitteet vuosille 2020 – 2024. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vuoden 2020 tavoitteena talousvesivalvonnassa on vesilaitosten riskinarviointien hyväksyminen.

Taulukko 7 Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman painopisteet 2020-2024 *Kursiivilla on merkitty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion omat painopisteet.*

	2020 -2024 Terveydensuojelun painopisteet
Omavalvonnan tukeminen	• Toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa • Omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä tai esim. toiminnanharjoittajille lähetetyllä lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää mm. riskinarvioinnissa, toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa • Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen
Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö	• Terveyshaittojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisien yhteistyönä • Terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa; <i>annetaan lausuntoja kaavoitus- ja ympäristölupaprosessissa</i> • <i>Häiriötilannesuunnitelman uudistaminen yhdessä Ympäristöpalvelut Helmen, Peruspalvelukuntayhtymä Seälänteen ja Kalajoen kanssa</i>

6. TUPAKKA- JA NIKOTIINI-VALMISTEIDEN VALVONTA

6.1 Tupakkalain valvonnan tavoitteet

Tupakkalain tavoitteena on tupakoinnin loppuminen vuoteen 2030 mennessä. Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Erityisesti alle 18 -vuotiaiden altistumista tupakansavulle pyritään vähentämään.

Uusi tupakkalaki (549/2016) on ollut voimassa 15.8.2016 lähtien. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa tupakkalain mukaiset tehtävät on delegoitu viranhaltijoille.

Valvira ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia niille tupakkalain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Aluehallintovirasto ohjaa kuntia tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa aluehallintoviraston alueella. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020 - 2024 on laadittu Valviran valvonta-ohjelman periaatteiden mukaisesti.

6.2 Tupakkalain valvonnan sisältö

6.2.1 Lupamenettely

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Liikennevälineessä tapahtuvaan tupakkatuotteiden myyntiin luvan kuitenkin myöntää luvanhakijan kotikunta.

Poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden, sähkösavukelaitteiden, tupakan vastikkeiden (esim. nikotiinittomat sähkösavukeneesteet, yrttinuuska) ja tupakointivälineiden myynti on vapaasti harjoitettavaa elinkeinotoimintaa, joka ei edellytä erillistä lupaa tai ilmoitusta.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa myönnetään kirjallisesta hakemuksesta, jos hakija on esittänyt hyväksyttävät laissa mainitut asiapaperit ja selvitykset. Myyntiluvasta peritään hyväksytyn taksan mukainen maksu. Lisäksi kunta perii vuosittain hyväksymänsä taksan mukaisen, myyntipistekohtaisen valvontamaksun siltä, jolla on 44 §:ssä tarkoitettu tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, sekä siltä, joka on tehnyt tämän lain 50 §:ssä tarkoitetun tukku-myynti-ilmoituksen.

6.2.2 Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huo-

neiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista.

6.2.3 Tupakkalain mukaiset tarkastukset

Tupakkalain 8 §:n mukaan kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

Kunta valvoo alueellaan:

- 1) tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiinainestien myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista;
- 2) tässä laissa säädettyjen markkinointi- ja esilläpitokielloja koskevien säännösten noudattamista;
- 3) tupakointikielloja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Esimerkiksi elintarvikemyymälöihin ja kioskeihin kohdistuvan elintarvikelain valvonnan yhteydessä on luontevaa yhdistää myös tupakkalain mukaisten tuotteiden sekä lääkelain perusteella nikotiinikorvausvalmisteiden valvontaa. Valvontaohjelman suunnitelmallisen valvonnan piiristä poistettuihin kohdetyyppeihin (esim. päiväkoteihin, kouluihin ja virastoihin) voidaan kohdistaa suunnitelmallista valvontaa silloin, kun valvontakohdetyypin on valvontaohjelman painopistealueena. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä poistuneiden kohdetyypien osalta tupakkalain toteutumista valvotaan muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä.

6.2.4 Kiellot ja vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

6.2.4.1. Kiellot

Jos kunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, kunta voi kieltää tällaisen toiminnan.

6.2.4.2. Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1. myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiinainestaita, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja

kasvipöytäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2. jättää ilmoittamatta 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;
3. 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa savuttomia tupakkatuotteita;
4. 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;
5. 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;
6. 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;
7. 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;
8. 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvas-
taista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

6.3 Valvontakohteet

Tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan kohteita ovat esimerkiksi tupakointilalliset ravintolat, tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikat ja tupakkatuotteiden tukkumyyntipaikat. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä on poistettu sellaiset kohdetyypit, joissa tupakointi on tupakkalain perusteella kielletty. Tällaisia kohdetyyppejä ovat muun muassa täysin savuttomat ravintolat, päiväkodit ja oppilaitosten sisätilat ja ulkoalueet sekä virastojen ja viranomaisten sekä niihin verrattavien julkisten laitosten yleisölle ja asiakkaille varatut sisätilat.

6.4 Tarkastussuunnitelma

Tarkastustiheyksissä ja tarkastukseen käytettävässä ajassa noudatetaan Valviran antamia ohjeita. Tarkastustiheys perustuu Valviran laatimaan riskinarviointiin, koska kohdekohtaista riskinarviota ei ole tehty.

Ohjelmakauden aikana tarkastuksia voidaan lisäksi kohdentaa riskinarvioinnin perusteella, mikäli kohdekohtainen riskinarviointi päätetään laatia. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin osalta valtakunnallisen valvontatiheyden tarkastustiheyttä ei ole perusteltua vähentää riskinarvion perusteella.

Riskiä lisääviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi:

- valvontahistoriasta ilmenevät aiemmat rikkomukset taikka muulla tavoin ilmenevä kielteinen tai piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin
- omavalvonnan puutteellisuus

- myyntitilan läheisyys suhteessa oppilaitoksiin tai muihin alle 18-vuotiaiden suosimiin paikkoihin
- tietty ajankohta (koulun alkaminen syksyllä)
- tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä ja mahdollinen erityisryhmä (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)

Tupakkalain valvontakohteiden lukumäärä, suunnitellut tarkastustiheydet ja tarkastuksiin keskimäärin käytettävä aika on esitetty liitteessä 4.

6.5 Valvonnan painopisteet ja projektit

Valtakunnallisia tupakkalain valvontaohjelman tavoitteita vuosille 2020 – 2024 ovat yhteistyö ennaltaehkäisevän päihdetyön kanssa, omavalvonnan tukeminen sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.

6.5.1 Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukee tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman toinen painopiste, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Eri tahojen välinen yhteistyö on keskeisessä roolissa myös EPT-lain soveltamisessa.

Tätä tavoitetta edistetään Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa osallistumalla ehkäisevää päihdetyötä kunnassa tai seudulla harjoittavien tahojen toimintaan.

Painopisteen tavoitteena on kehittää tupakkalakia valvovien viranomaisten ja ehkäisevän päihdetyön yhteistyötä niin, että yhteistyön tulokset tukisivat sekä tupakkalain että EPT-lain tavoitteiden toteutumista.

6.5.2 Omavalvonnan tukeminen

Tupakkalain valvonta tukeutuu viranomaisvalvonnan lisäksi toiminnanharjoittajien itse harjoittamaan valvontaan ja toiminnansäätelyyn ("omavalvonta"). Tupakkalaissa omavalvontasuunnitelman laatimisvelvollisuudesta on erikseen säädetty tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myynnin sekä tupakointitilallisten ravitsemisliikkeiden osalta. Näiltä osin omavalvonta on elinkeinonharjoittajalle pakollista. Tupakkalakia valvovan viranomaisen toiminnalla voidaan lisäksi tarjota esimerkkejä ja herättää keskustelua sellaisista omavalvonnan sovellusalueista, jotka eivät suoraan seuraa elinkeinonharjoittajalle säädetyistä velvollisuuksista.

Valvontakohteiden riskinarvioinnin näkökulmasta toiminnanharjoittajien omavalvonnalla ja sen toimivuudella on merkittävä rooli. Omavalvonnan toimivuuden arvioinnin osalta on perinteisesti tukeuduttu pääasiassa tarkastuksilla saatuun valvontatietoon, mikä ei välttämättä tue valvontakohteen ajantasaista riskinarviointia parhaalla mahdollisella tavalla.

Painopisteen tavoitteena on auttaa parantamaan toiminnanharjoittajien omavalvonnan laatua, lisätä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä edistää valvontakohteista tehtävää riskinarviointia.

6.5.3 Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin on tullut 20.5.2019 alkaen pakollisina ominaisuuksina turvaominaisuusmerkintä sekä jäljitettävyyssjärjestelmän mukainen yksilöllinen tunniste. Näiden pakkausmerkintöjen avulla pystytään varmistumaan tupakkatuotteen aitoudesta sekä jäljitämään tuote valmistuksesta aina vähittäismyyntiin asti. Vähittäismyyntipakkausten uusien pakollisten merkintöjen tarkoituksena on ehkäistä tupakka-tuotteiden laitonta kauppaa.

Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään vähittäismyyntipakkausten osalta erityistä huomioita uusiin pakollisiin merkintöihin. Painopisteen tavoitteena on varmistaa, että tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten uusien pakollisten merkintöjen valvontaa suoritetaan osana myyntipaikan valvontaa silloin, kun tarkastus kattaa myös vähittäismyyntipakkausten merkinnät.

Lisäksi valtakunnallisena tavoitteena on edistää viranomaisten välistä yhteistyötä tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyn näkökulmasta. Vuosina 2022–2024 toteutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä keskittymällä valvonnassa niihin osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa.

Lääkelain mukaista nikotiinituotteiden vähittäismyyntin valvontaa tehdään pääsääntöisesti tupakkalain mukaisen valvonnan kanssa samanaikaisesti.

LIITTEET

- 1 Eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontasuunnitelma (EHO) v. 2020 ja 1a EHO:n resurssikartoitus
- 2 Elintarvikelain valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2020
- 3 Terveysturvallisuuslain valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2020
4. Tupakka- ja nikotiinivalvonnan valvontakohteiden lukumäärä ja tarkastustiheys 2020

Lainsäädäntö

Elintarvikelaki (23/2006)
Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
Eläinsuojelulaki (247/1996)
Eläintautilaki (441/2013)
Hallintolaki (434/2003)
Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006)
Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014)
Laki lääkelain muuttamisesta (22/2006), §§54a – 54d
Laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013)
Sivutuotelaki (517/2015)
Terveysturvallisuuslain (1326/2010)
Terveysturvallisuuslain (763/1994)
Tupakkalaki (549/2016)
Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon
valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)
Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)
Laki palvelujen tarjoamisesta (1166/2009)

Eläinlääkintähuollon suunnitelmallinen valvonta vuodelle 2020

Päivitetty 14.11.2019

Tarkastustyyppi	h /tarkastus	v. 2020	Yhteensä
		käyntejä	h
Maidontuotantotilanhygieniatarkastus *) sisällytetty elintarvikevalvonta-	6	45	270
Naseva- ja muu terveydenhuolto	3	155	465
Sikava	2	42	84
ELS 24 §	4	20	80
Maedi-visna-käynnit	5	0	0
Kanojen salmonellavalv.	3	2	6
Sivutuotevalvonta	3	1	3
		265	908

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio(Liite 1 a)

1. ELÄINMÄÄRÄT KUNNAN ALUEELLA	
a. Tuotantoeläintilat	Lkm
Nautatilat	290
Sikatilat	10
Lammas- ja vuohitilat	9
Hevostilat	108
Siipikarjatilat	3
Vesiviljelylaitokset	0
Turkistarhat	3
Tarhatun riistan tilat	0
Mehiläistarhat	3
Muut tuotantoeläinyksiköt	0
b. Lemmikit	Lkm
Arvio lemmikkien määrästä	4 188

2. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT	
a. Terveystuotosopimukset	
Nauta	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	211
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	187
Terveystuototilojen osuus (% kaikista nautatiloista)	73 %
Siat	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	10
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	10
Terveystuototilojen osuus (% kaikista sikatiloista)	100 %
Siipikarja	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	0
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuototilojen osuus (% kaikista siipikarjatiloista)	0 %
Muut terveystuotosopimukset	Lkm
Tilat, joilla terveystuotosopimus	0
Tilat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuototyön resurssitarve (htv)	1,0 htv
b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveystuoto)	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	2850
Sairaskäynnit päivystysaikana	750
Sairaskäynnit tiloilla pieneläinvastaanotolla	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	1600
Sairaskäynnit päivystysaikana	315
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	6,0 htv

3. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA	
a. Terveystuoto	
Pakolliseen terveystuotoon kuuluvat tilat	Lkm
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma	2
Uudistuseläimiä tuottavat sikalat, salmonellavalvonta	0
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0

Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	Ei tiedossa
Vapaaehtoiseen terveystarkkailuun kuuluvat tilat	Lkm
Maedi-visna / CAE	0
Scrapie	0
Tarhattujen hirvieläinten terveystarkkailuohjelma	0
Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	0
b. Muu eläinten terveyden valvonta	
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	0,1 htv

4. SIVUTUOTEVALVONTA

	Lkm
Haaskanpitäjiksi ilmoittautuneet toimijat	6
Ilmoitetut haaskat	6
Sivutuotealan laitokset	1
Hautaamisilmoitukset	
Sivutuotevalvonnan resurssitarve (htv)	0,005 htv

5. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

a. Ilmoituksenvaraist kohteet	Lkm
Kennelit	0
Hevostallit	20
Riistanhoidolliset tarhat	3
Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0
Eläinkaupat	0
Eläinlaitokset	1
b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset	Lkm
Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	80
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta	3
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve (htv)	0,7 htv

6. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

a. Eläinlääkärit	Htv
Eläinlääkäripalvelut	6,7
Eläinten terveyden valvonta	0,17
Sivutuotevalvonta	0,01
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	0,7
Elintarvikevalvonta	0,4
Muut tehtävät	0,02
Eläinlääkärit yhteensä	8
Päivystykseen osallistuvien eläinlääkärien määrä (lkm)	7 lkm
b. Muut kuin eläinlääkärit	Htv
Eläinlääkintä/avustaja	1
Terveystarkastajan tekemä eläinsuojeluvalvonta	
Muut tehtävät	0,1
Muut kuin eläinlääkärit yhteensä	
Ostopalvelut eläinlääkintähuollossa (sanallinen kuvaus) Ostopalveluiden laajuus ja laatu:	
Ei ostopalveluja	

Kohteen nimi	Kunta	Tarkastustehys / v.	Tarkastukseen käytetty aika (h), arvio / käynti	2016	2017	2018	2019	2020
Arolan marjatala	Nivala			1	0	0	0	0
Maidontuotantotilat (214 kpl)		46	4,0	84	84	46	45	45
		24		84	84	46	45	45
Osuuskunta Maitokolmio	Sievi	4	3	4	4	4	4	4
		1,6						
Viljamaan tila	Sievi	2	2	2	2	2	2	2
		0,53		6	6	6	6	6
Sikabaarin lihatuote Oy	Ylivieska	6	3	5	5	5	6	6
Heimo Leppälä	Ylivieska	1	3			uusi	1	1
Tilateurastus Marko Myllykoski	Ylivieska	1	3		1	1	1	1
		3,2			6	6	8	8
Mty Niemi	Nivala	1	5	1	1	1	1	1
		0,13		1	1	1	1	1
Pirjon Pakari Ylivieska	Ylivieska	1	4			uusi	1	1
		0,53		0	0	2	1	1
Kotirannan vihannesjaloste	Ylivieska	2	4	2	2	2	2	2
		1,1		2	2	2	2	2
Alangon luomutila/ Takanen Mikko	Sievi	0,35	4	1	1	0	0	1
		0,00		1	1	0	0	1
Pohjolan Pakurirouhe	Nivala	0,35	3		uusi	0	0	1
Trifol Oy	Sievi	0,5	4	1	1	1	0	1
Tmi Vääräkankaan Hunaja	Ylivieska	0,5	4	1	1	0	1	0
		0,53		2	2	1	1	2
Ykkösaiteekki (keskusta)	Ylivieska						uusi	1
Lähiuotemyymälä Nivala-Puoti	Nivala						uusi	1
R-kioski Ylivieska	Ylivieska	0,35	3		uusi	1	0	0
R-kioski, Nivala	Nivala	0,35	3	0	0	1	0	0
K-Market Mustikka	Ylivieska	1	4	0	1	1	0	1
Pohjoinen Järvikala Oy	Nivala	0,35	2	0	0	1	1	0
Lidl Ylivieska-Pyörreperä	Ylivieska	0,5	4	uusi	0	1	1	0
Lidl Nivala	Nivala	0,5	4	0	1	1	1	0
K-Market Mutti	Sievi	1	4	1	0	1	0	1
Justus-myymäälä	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	0
Prisma Ylivieska	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	0
Sale Ylivieska, Valtakatu	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	1
S-Market Alavieska	Alavieska	0,5	4	0	1	1	0	1
S-Market Sievi	Sievi	0,5	4	0	1	1	0	1
Sale Kaisaniemi	Ylivieska	0,5	4	1	0	1	0	1
EL-MA-myymäälä	Sievi	0,33	4	1	0	1	0	0
S-market Nivala	Nivala	0,5	5	1	0	1	0	1
J. Kärkkäinen	Ylivieska	1	6	1	1	1	1	1
Jäätelökioski SIA Yka	Ylivieska	0,5	3	0	1	0	1	0
Jäätelökioski J.Kärkkäinen	Ylivieska	0,5	3				uusi	1
Pelon kesäkioski (K-supermakertin pihalla)	Nivala	0,5	3			1	0	1
Sievin Remontti Oy, Sun Jäätelö	Sievi	0,5	3	0	1	0	1	0
Nivalan liikuntakeskus Oy/ Jäätelökioski (Tori)	Nivala	0,5	3	uusi	0	1	0	1
Rose Grilli ja Salaattibaari AY/Ingman jäätelökioski Ylivieska	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	0
Halpa-Halli Ylivieska	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Halpa-Halli, Nivala	Nivala	0,5	5	1	1	1	0	1
K-Citymarket, Ylivieska	Ylivieska	2	5	2	2	1	1	2
K-Supermarket	Nivala	2	5	2	2	1	2	2
Herkkukeidas Prisma Ylivieska	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	1
ERKA	Sievi	1	4	1	1	1	1	1
Tokmanni Nivala	Nivala	0,35	4	1	0	0	1	0
Sikabaarin kahvila/myymälä	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	0	1

Ylivieskan tori	Ylivieska	0,35	4	0	0	0	0	0
Nivalan tori	Nivala	0,35	4	0	0	0	0	0
Sievin tori	Sievi	0,35	4	0	0	0	0	0
Kontion luomutila	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Eemelin Herkkukeidas Oy, Kärkkäisen aulan myyntipiste	Ylivieska	0,35	4			uusi	0	0
sievin Metsästysseura ry/ Hirviteurastamo (kausiluontoinen)	Sievi	0,35	4	0	uusi	0	1	0
		19,38		17	25	25	17	20
Tapu Oy	Alavieska	1	5	1	1	1	1	1
Livvie	Ylivieska	0,35	5		uusi	1	0	0
		0,67		1	1	2	1	1
Maasydämen Matkailu, ravintola & grilli	Sievi	1	5	1	1	1	1	1
Ravintola Lounatuuli	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Taivaallinen rauha	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
LocosCocos	Ylivieska	1	5				Uusi	1
Sibel Kebab-pizzeria	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Pizzeria Turkinpippuri	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Ravintola Harun	Nivala	1	5	uusi	1	1	1	1
Ravintola Ronai	Sievi	1	5	uusi	1	1	1	1
Ravintola kuutamo	Nivala	1	5			1	1	1
Ravintola Citrus	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Cafe ja Bar Lissu							uusi	1
Ravintola Myllyranta	Ylivieska	1	5		uusi	1	1	1
Lounasravintola Pikkuveli	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Kotipizza, Ylivieska	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	0
Hotelli-Ravintola Puustelli	Nivala	1	5	1	1	1	1	1
Kahvila-Ravintola Mokkaannu	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Pikkuveli, Lintutie	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Lounas-Kahvila Saimi	Nivala	1	5	1	1	1	1	1
Nivalan Sapuska	Nivala	1	5	1	1	1	1	1
King Meal	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Fresh! Burger(Scanb), Kärkkäinen	Ylivieska	1	5			uusi	1	1
Prisma Ylivieska Ravintolamaailma	Ylivieska	1	5	1	1	1	1	1
Sytyke-Center	Ylivieska	0,5	4		uusi	1	1	0
Nivalan autohuolto	Nivala	0,5	4	1	1	1	1	0
Makuaitta, Casuan ry	Sievi	1	4			uusi	1	1
Autohuoltoasema Marjakangas	Alavieska	1	4	1	1	1	1	1
		16,00		15	19	22	24	23
Kulma-Grilli	Alavieska	0,5	5	0	1	1	1	0
Grilli-kioski Lis-Mari	Nivala	0,5	5	1	1	1	1	0
Rose Grilli ja Salaattibaari	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	0
Subway	Ylivieska	0,5	5		1	1	0	1
Myyntivaunu Kari Niemi	Sievi	1	4	1	1	1	1	1
Vieskan grilli (T:mi Juha Lindström) (Uusi kohde)	Ylivieska	0,5	5		1	1	1	0
Ravintola K-25 Donner's Pub	Ylivieska	0,5	5			uusi	0	1
ABC Yka Joutsentie (sis. market)	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	0
		4,00		3	6	6	6	3
Shell Kahvila	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	0
Neste Kahvila, Yka	Ylivieska	0,35	4	0	1	0	0	1
ABC-kahvila, Sievi	Sievi	0,35	4	0	1	0	0	1
Häggman, Kärkkäinen	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	0
K-Rauta Rautapohja/ kahvila	Ylivieska	0,35	4	0	1	0	0	1
Ravikeskus Kesken kahvilat	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Häggman, Nivala	Nivala	0,5	4	1	1	1	0	1
Nivalan seudun Golf	Nivala	0,35	4	1	0	0	1	1
Uikon kahvila	Nivala	0,5	4	1	1	1	0	1
Kahvila Messi	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	0
Louekeskus, kahvila	Sievi	0,5	4	1	0	1	1	0
Vohvelikahvila Helmi	Nivala	0,35				uusi	1	0
Keilahallin kahvio	Ylivieska	0,35	4	0	1	0	0	1
Kahvila Pelekkä	Nivala	0,35	4	1	0	0	1	0
Häggman, Ykan keskusta	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	0
Pirjon Pakari Ylivieska, kahvila	Ylivieska	1	4			uusi	0	1
Myllykahvila	Ylivieska	0,35	4		muutos	0	0	1
Cafe Pauliina (Ykan terveyskeskuksen kanttiini)	Ylivieska	0,5	4	1	1	1	1	0
								9
Ravintola Jokeri	Ylivieska	0,35	3	1	0	0	1	0
10-kerho	Ylivieska	0,35	3	1	0	0	0	1
		0,4		2	0	0	1	1
Nivalan Tuiskula	Nivala	1	5	1	1	1	1	1
Antell Catering Oy Scanfil	Sievi	0,5	5	1	1	1	1	0
Fazer Amica Ankkuri, YIT	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	0
Fazer Amica Olivia	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	0

Fazer Amica Messi	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	0
Fazer Amica Oy OjalaYhtymä	Sievi	1	5	1	1	1	1	1
Fazer Amica Suutarinkeidas	Sievi	0,5	5	1	1	1	1	0
Raudaskylän Kristillinen Opisto	Ylivieska	0,5	5	1	1	1	1	0
Taikametsän päiväkot	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	1
Taikatulen päiväkot	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	1
Tuulentuvan päiväkot	Nivala	1	4	0	1	1	1	1
Tuulenpesän päiväkot	Nivala	1	4	1	1	1	1	1
Helmiinan päiväkot	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	1
Taikaniityn päiväkot	Ylivieska	1	4		uusi	1	1	1
Villiinan päiväkot	Ylivieska	1	4	0	1	1	1	1
Päiväkot Murunen	Ylivieska	1	4				uusi	1
Sievin srk, Seurakuntakoti	Sievi	0,35	4			1	0	0
Sievin srk, Louetjärven leirikeskus	Sievi	0,35	4	0	0	1	0	0
Ylivieskan srk, Maria	Ylivieska	0,5	3	1	1	1	1	0
Ylivieskan srk, Törmälän leirikeskus	Ylivieska	0,35	4	1	0	1	0	0
Nivalan srk, Vinnurvan leirikeskus	Nivala	0,35	4	1	0	0	1	1
Nivalan srk, Seurakuntakoti	Nivala	0,5	4	1	1	1	1	0
Ylivieskan tk, keittiö	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	1
Esperi Koti Kestintupa	Nivala	1	4			1	0	1
Pajulan keittiö	Sievi	1	4	1	1	1	1	1
Kuntoutumiskoti Sähäkkä Oy	Ylivieska	0,5	3	1	0	1	0	1
Nivalan työpajasäätiö, Keittiöpaja	Nivala	0,5	4		1	0	1	0
Ylivieskan Palvelukoti /Suvantot ja -kart	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	1
		14,7		20	20	25	22	16
Linnakallion toiminta-alue	Alavieska	0,5	4	0	1	0	1	0
Helena Huhtala-Isokääntä pitopalvelu	Alavieska	0,5	4,0				uusi	0
Erä- Jorma	Ylivieska	0,35	4	1	0	0	1	0
Pitopalvelu Makuasia Tmi Maria Pirinen	Nivala	0,5	4	1	0	1	0	1
Palvelukeskus Sipilä	Ylivieska	2	6	2	1	2	2	2
Alavieskan Yhtenäiskoulu, keittiö	Alavieska	2	6	2	2	2	2	2
Jokirannan väliaikainen keskuskeittiö	Ylivieska	3	6			uusi	3	3
Jussinpekan koulu, keskuskeittiö	Sievi	2	6	1	2	2	2	2
Niva-Kaijan koulu, keskuskeittiö Särvin	Nivala	3	6	1	2	2	2	3
		8,7		8	8	9	13	13
Sievin kunnantalon ruokala	Sievi	0,35	4	0	1	0	0	1
Fazer Amica Ankkuri, Ruukki	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Nivalan lukio	Nivala	0,35	4	0	1	1	0	0
Tarhin toimintakeskus	Nivala	0,35	4	0	1	0	1	0
Kotikartano 4	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Kestipuiston palvelutalo	Nivala	0,35					uusi	0
Ratapuiston palvelutalo	Ylivieska	0,35					uusi	0
Kotikeskus, keittiö	Nivala	1	4	0	1	0	1	1
Palvelukeskus Omavieska	Alavieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Esperi hoivakoti Suvanto	Ylivieska	0,35	4	uusi	0	0	1	0
Ahteen koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	1
Aittolan koulu	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	0
Erkilän koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	1
Haapalan koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	1
Haikaran koulu	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	0
Jokikylän koulu	Sievi	0,35	3	0	1	1	0	0
Joukahaisen päiväkot	Ylivieska	0,35	3	0	1	0	1	0
Junntilan koulu	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	0
Jyringin koulu	Sievi	0,35	3	0	1	1	0	0
Järvikylän koulu, Nivala	Nivala	0,35	3	0	1	0	1	0
Järvikylän koulu, Sievi	Sievi	0,35	3	0	1	1	0	0
Karvoskylän koulu	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	0
Katajan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Kiiskilän koulu	Sievi	0,35	3	0	1	1	0	0
Kiviojan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	1	0	0	1
Korhosen koulu	Sievi	0,35	3	0	1	1	0	0
Kyösti Kallion koulu	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	0
Leppälän koulu	Sievi	0,35	3	0	1	1	0	0
Malilan koulu	Nivala	0,35	3	0	1	0	0	1
Niemelän koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Ojakylän koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Päivärinnan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Rahkolan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	1	0	1	0
Rannan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Raudaskosken koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Vähäkankaan koulu	Ylivieska	0,35	3	0	0	1	0	0
Välikylän koulu	Nivala	0,35	3	0	1	1	0	0
Keskisen päiväkot	Ylivieska	0,35	3			uusi	0	0
Hakalahden päiväkot	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	0
Hakalahden päiväkot; Karhunpentujen ryhmä	Ylivieska	0,35	3			uusi	0	0

Päiväkoti Marjatupa	Ylivieska	1	4	1	1	1	1	1
Päiväkoti Keltasirkku	Alavieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Knuutinpuhdon päiväkot	Nivala	0,35	4	0	1	1	0	0
Nokelan vuoropäiväkoti	Nivala	0,35	4	0	1	0	0	1
Peltopuiston päiväkot	Nivala	0,35	4	0	0	1	0	0
Päiväkoti Linnunlaulu	Sievi	0,35					uusi	1
Päiväkoti Peukaloinen	Alavieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Simonpuiston päiväkot	Ylivieska	0,5	4	0	1	0	1	0
Huvikummun päiväkot	Ylivieska	0,35	4	0	0	1	0	0
Tuulihatun päiväkot	Sievi	0,35	4	0	0	1	0	0
Vilkunan päiväkot	Nivala	0,35	4	0	1	0	0	1
Pirttirannan päiväkot	Nivala	0,35	4	0	1	0	0	1
Nivalan tk, keittiö	Nivala	0,5	3	0	1	0	1	0
Mattilan palvelutalo	Nivala	0,5	3	1	0	1	0	1
Sipilän osastot	Ylivieska	0,33				uusi	0	1
Pajulan osastokeittiöt	Sievi	0,33					uusi	
Jokirannan koulu	Ylivieska	0,5	3			1	0	1
Ylivieskan kaupungintalon keittiö	Ylivieska	0,35	3			uusi	0	0
		16,3		18	47	50	35	15
Kuljetusyhtymä Heikki Niemi & K:nit	Nivala	0,35	3	1	0	0	1	0
Mika Ainassaari	Nivala	0,35			uusi	0	0	1
Kuorma-autoilija Jarmo Niskakangas	Ylivieska	0,35	3	1	0	0	1	0
Saukkosen Kuljetus (Autokuljetus T. Saukkonen sukupolvenvaihdos)	Alavieska	0,35	3	0	1	0	0	1
Jolavi Oy	Sievi	0,35	3	0	1	0	0	1
		0,80		2	2	0	2	3
		0,00		0	0	0	0	0
		0,00		0	0	0	0	0
Kiurunkankaan pitopalvelu	Sievi	0,5	4	0	1	0	1	0
Lähirooka Annukka Nahkala (tark. 2018)	Alavieska	0,5	4	0	0	1	0	1
Elisan herkut (toiminta ollut keskeytyksessä, nyt aloit. Uudest.)	Alavieska	0,5	4				1	0
Kotileipomo Paula Eskola (toimintaa n. 12 kertaa/vuodessa)	Nivala	0,5	4	0	0	0	1	0
Jonna Rieskaniemi	Ylivieska	0,5					uusi	
Sari Aitto-oja Lempiherkku	Nivala						uusi	0
			4				3	1
		89,01		99	147	158	142	126
				90	90	46	45	45

Kunta		Valvon- takoh- teiden lkm	Tarkastus- tiheys	Tarkastus- aika (h/käynti)	Tarkastus- aika (htpv)	2020	2021	2022	2023	2024
	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	5	1-2							
Ylivieska	Ylivieskan vesiosuuskunta		1	8	1,07	1	1	1	1	1
Sievi	Sievin vesiosuuskunta		1	8	1,07	1	1	1	1	1
Nivala	Nivalan vesihuolto Oy		1	8	1,07	1	1	1	1	1
Alavieska	Alavieskan kunnan vesilaitos		0,5	8	0,53	1		1		1
Nivala	Harju-Maliniemi Vesiyhtymä		1	6	0,80	1	1	1	1	1
	yhteensä vuonna 2020 (htpv)			5,33		5	4	5	4	5
	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	8								
Sievi	Metsähallitus laatumaa/ Maasydänjärvi		0,3	5	0,2	1			1	
Alavieska	Kuivakaivo		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Huhmarin lähde		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Nelikkolähteen Vesiyhtymä		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Jokisaaren Vesiyhtymä		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Vähäsöyringin Vesiyhtymä		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Viitalan Vesiyhtymä		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Kolehmainen vesiyhtymä		0,3	5	0,2	1			1	
	yhteensä vuonna 2020 (htpv)			4,0		6		2	6	
	Talousveden tukkumyynti	1								
Nivala	Vesikolmio Oy		1	8	1,07	1	1	1	1	1
	yhteensä vuonna 2020 (htpv)			1,1		1				
	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot	12								
Ylivieska	Nuorisotila Sputnik		0,3	4	0,16	1			1	
Sievi	Louetjärven leirikeskus		0,3	4	0,16			1		
Ylivieska	Törmälän leirikeskus		0,3	4	0,16	1			1	
Nivala	Vinnurvan leirikeskus		0,3	4	0,16	1			1	
Nivala	Työpajatoiminta (ent.Aikun tila)		0,3	4	0,16	1			1	
Sievi	Nuorisotalo Miitti		0,3	4	0,16			1		
Nivala	Peltotien Nuorisotila		0,3	4	0,16	1			1	
Nivala	Kerho- ja kokoustila Pajala		0,3	4	0,16	1			1	
Sievi	Toimintakeskus Pajapihlaja		0,3	4	0,16	1			1	
Ylivieska	Toimintakeskus Kipinä		0,3	4	0,16	1			1	
Ylivieska	Touhutalo Ylivieska		0,3	4	0,16			1		
Ylivieska	Seurakuntakoti Pietari		0,3	4	0,16			1		
	yhteensä vuonna 2020 (htpv)			4,27		8		4	8	
	Peruskoulu	31								
Alavieska	Alavieskan yhtenäiskoulu		0,3	5	0,20	1			1	
Sievi	Jokikylän koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Sievi	Jyringin koulu		0,3	5	0,20		1			1
Sievi	Järvikylän koulu (Sievi)		0,3	5	0,20		1			1
Sievi	Kiiskilän koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Ylivieska	Katajan koulu		0,3	5	0,20		1			1
Ylivieska	Kiviojan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Sievi	Korhosen koulu		0,3	5	0,20		1			1
Sievi	Leppälän koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Ylivieska	Niemelän koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Ylivieska	Ojakylän koulu		0,3	5	0,20		1			1
Ylivieska	Päivärinnan koulu		0,3	5	0,20		1			1
Ylivieska	Rahkolan koulu		0,3	5	0,20			1		
Ylivieska	Rannan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Ylivieska	Raudaskosken koulu		0,3	5	0,20		1			1
Sievi	Lauri Haikolan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Ylivieska	Vähäkankaan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Ylivieska	Jokirannan koulu		0,3	5	0,20			1		
Sievi	Jussinpekan koulu		0,3	5	0,20			1		
Nivala	Niva-Kaijan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Nivala	Kyösti Kallion koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Nivala	Ahteen koulu		0,3	5	0,20	1		1		
Nivala	Aittolan koulu		0,3	5	0,20		1			1
Nivala	Erkkilän koulu		0,3	5	0,20			1		
Nivala	Haapalan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Nivala	Haikaran koulu		0,3	5	0,20		1			1
Nivala	Junttilan koulu		0,3	5	0,20	1			1	
Nivala	Järvikylän koulu (Nivala)		0,3	5	0,20	1			1	
Nivala	Karvoskylän koulu		0,3	5	0,20		1			1
Nivala	Malilan koulu		0,3	5	0,20		1			1
Nivala	Välikylän koulu		0,3	5	0,20		1			1
	yhteensä vuonna 2020 (htpv)			10,0		15	12	5	14	12
	Lukio	3								
Sievi	Sievin lukio		0,3	5	0,20		1			1
Ylivieska	Ylivieskan lukio		0,3	5	0,20	1			1	

Nivala	Nivalan lukio		0,3	5	0,20	1			1	
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				1,3		2	1	0	2	1
Ammattioppilaitos		2								
Ylivieska	Raudaskylän Kristillinen opisto		0,3	6	0,24		1			1
Ylivieska	Ylivieskan ammattiopisto JEDU		0,3	6	0,24		1			1
Nivala	Nivalan ammattiopisto JEDU		0,3	6	0,24			1		
Ylivieska	Ammattiopisto Luovi, Ylivieskan yksikkö		0,3	6	0,24	1			1	
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				0,8		1	2	1	1	2
Muut koulut ja oppilaitokset		1								
Ylivieska	Elämystalo Arteri (kansalaisopiston tilat)		0,3	3,0	0,12	1			1	
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				0,4		1			1	
Korkeakoulu		1								
Ylivieska	CENTRIA		0,3	6	0,24	1			1	
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				0,8		1			1	
Aamiaismajoitus, sekamajoitus maatilamatkailun yhteydessä		1								
Sievi	Maatilamajoitus Kiurunkagas		0,2	3,0		1				
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				0,4		1				
Hotelli		2								
Nivala	Puustelli		0,2	4	0,11	1				
Ylivieska	Käenpesä		0,2	4	0,24	1				
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				1,1		2				
Hostellit, retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, maatilamajoitus		5								
Alavieska	Autohuoltoasema A. Marjakangas/majoitustilat		0,2	4	0,11		1			
Ylivieska	Raudaskylän Kristillinen opisto		0,2	4	0,11				1	
Alavieska	Linnakallion toimintakeskus		0,2	4	0,11			1		
Ylivieska	Hotelli Tuulentupa		0,2	4	0,11					1
Nivala	Aseman majatalo		0,2	4	0,11			1		
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				0,0		0	1	2	1	1
Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit		2								
Sievi	Maasydänjärven matkailu		0,2	3	0,08	1				
Sievi	Loma Hietala		0,2	3	0,08			1		
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				0,40		1		1		
Päiväkoti, Ryhmäperhepäiväkoti		37								
Ylivieska	Hakalahden päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Keskisen päiväkoti						1			1
Ylivieska	Huvikummun päiväkoti		0,3	5	0,2		1			1
Ylivieska	Joukahaisen päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Simonpuiston päiväkoti		0,3	5	0,2		1			1
Alavieska	Päiväkoti Keltasirkku		0,3	5	0,2	1			1	
Alavieska	Päiväkoti Peukalainen		0,3	5	0,2	1			1	
Sievi	Ryhmäperhepäiväkoti Järvirinne		0,3	5	0,2	1			1	
Sievi	Kukon ryhmäperhepäiväkoti						1			1
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Rastas		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Ryhmis Vekaratupa		0,3	5	0,2		1			1
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Ipanatupa		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Satakieli		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Ikilikkujat		0,3	5	0,2		1			1
Ylivieska	Ryhmis Pikkutassu		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Muksukulma		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Taikatulen päiväkoti		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Taikametsän päiväkoti		0,3	5	0,2			1		
Sievi	Tuulihatun päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Tuulentuvan päiväkoti		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Ryhmis Tähtimetsä		0,3	5	0,2	1			1	
Alavieska	Ryhmäperhepäiväkoti Tanhuala		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Knuutinpuhdon päiväkoti		0,3	5	0,2		1			1
Nivala	Nokelan päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Peltopuiston päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Pirttirannan päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Vilkunan päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Päiväkoti Pikkupirtti		0,3	5	0,2		1			1
Ylivieska	Villiinan päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Helminan päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Tuulenpesän päiväkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Marjatuvan päiväkoti		0,3	5	0,2		1			1
Ylivieska	Taikaniityn päiväkoti		0,3	5	0,2			1		
Alavieska	Peipposen varhaiskasvatusryhmä		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Ryhmäperhepäiväkoti Pikkuhelmi		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Päiväkoti MusaMurunen		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Eskaritila		0,3	5	0,2			1		
Sievi	Linnunlaulu		0,3	5	0,2			1		
yhteensä vuonna 2020 (htpv)				11,3		17	9	12	17	9
Ammatilliset perhekodit		6								
Ylivieska	Jokilaakson perhekodit Oy, Pinola		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Jokilaakson perhekodit Oy, Jokikallio Nla		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Simikaaren perhekoti Oy		0,3	5	0,2		1			1

Ylivieska	Perhekoti Viljami		0,3	5	0,2		1			1
Ylivieska	Perhekoti Villamiina		0,3	5	0,2		1			1
Alavieska	Sosiaalipalvelut Jussila		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Jokilaakson perhekodit Oy, Kotikallio		0,3	5	0,2			1		
	Yhteensä vuonna 2020 (htpv)			0,7		1	3	3	1	3
	Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	12								
Alavieska	Palvelukeskus Omavieska		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Nivalan Kotikeskus (hopea, ranta,mänty)		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Mattilan palvelutalo		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Niittykoti		0,3	5	0,2			1		
Sievi	Palvelukeskus Pajula		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Palvelukeskus Sipilä		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Palvelukeskus Kotikartano 2		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Ykan Palvelukodit, Suvantokartano ja -tupa		0,3	5	0,2			1		
Ylivieska	Ylivieskan tk:n hoiva		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Esperi hoivakoti Suvanto		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Ratapuiston palvelutalo		0,3	5	0,2			1		
Nivala	Kestinpiston palvelutalo		0,3	5	0,2			1		
	Yhteensä vuonna 2020 (htpv)			3,33		5		7	5	
	Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö, tehostettu palveluasuminen	5								
Sievi	Kuuselan ryhmäkoti		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Esperi Koti Kestintupa		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Koskitupa		0,3	5	0,2	1			1	
Nivala	Tarhin toimintakeskus		0,3	5	0,2	1			1	
Ylivieska	Kotipesä		0,3	5	0,2			1		
	Yhteensä vuonna 2020 (htpv)			2,67		4		1	4	
	Pienet yleiset uimarannan, alle sata uimaria päivässä	6								
Alavieska	Petäjälampi		1	3		1			1	
Ylivieska	Hamariinpuisto		1	3		1			1	
Ylivieska	Kekajärvi		1	3		1			1	
Sievi	Maasydänjärvi		1	3		1			1	
Sievi	Villenjärvi		1	3		1			1	
Nivala	Pidisjärvi, kyläojan ranta		1	3		1			1	
	Yhteensä vuonna 2020 (htpv)			2,4		6			6	
	Muu uimapaikka	18								
Alavieska	Rikkeen monttu									
Alavieska	Vieskanjärvi									
Alavieska	Linnakallion uimapaikka									
Ylivieska	Törmälän leirikeskus									
Sievi	Korhosjärvi									
Sievi	Louetjärvi									
Sievi	Saarivesi									
Sievi	Vanhankirkon monttu									
Sievi	Jyringin monttu									
Nivala	Vinnurvajärvi									
Nivala	Pidisjärvi, Kiviojan ranta									
Nivala	Kalajoki, Karvoskylän uimapaikka									
Nivala	Golfkentän maauimala									
Nivala	Pohjojärvi									
Nivala	Aartaminjärvi									
Nivala	Ypyänjärvi									
Nivala	Kurun uimapaikka									
Nivala	Sikoranta									
	Talviuintipaikka	3								
Ylivieska	Kekajärvi		0,3	3			1			1
Nivala	Vinnurvajärvi		0,3	3			1			1
Alavieska	Linnakallion lampi		0,3	3			1			1
	Yhteensä vuonna 2020 (htpv)			0			3			3
	Yleiset altaat	2								
Ylivieska	Uimahalli Ylivieska		1	6		1	1	1	1	1
Nivala	Uimahalli Uikko, Nivala		1	6		1	1	1	1	1
	Yhteensä vuonna 2020 (htpv)			1,6		2	2	2	2	2
	Yleinen liikuntatila ja solarium	24								
Ylivieska	Liikuntatila Juha K. Pudas		0,25	3	0,1		1			
Sievi	Monitoimihalli Sievi		0,25	3	0,1			1		
Sievi	Urheilukentän kuntosali		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Huhmarin kuntosali		0,25	3	0,1				1	
Alavieska	Alavieskan Viri, Urheilutalo		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Ylivieskan Liikuntakeskus (urheilutalo, keilahalli, tennishalli)		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Ylivieskan Jäähalli		0,25	3	0,1	1				1
Nivala	Nivalan Liikuntakeskus (jäähalli, keilahalli, kuntosali)		0,25	3	0,1	1				1
Ylivieska	Actic Kuntokeskus		0,25	4	0,1				1	
Ylivieska	Fysiomotion Oy (+ solarium)		0,25	4	0,13	1				1
Nivala	Strong's kuntokeskus (+ solarium)		0,25	4	0,13				1	
Ylivieska	Suvannon painisali		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Kotikartanon 2:n kuntosali		0,25	3	0,1	1				1
Ylivieska	Puntti (ent. Kuntojumpis)		0,25	3	0,1	1				1

Ylivieska	Vieskan kamppailukeskus		0,25	3	0,1	1				1
Ylivieska	Life & Soul (odot. TSL ilm:)		0,25	3	0,1		1			
Ylivieska	Pesiskulma		0,25	3	0,1		1			
Ylivieska	Sporttikulma		0,25	3	0,1		1			
Ylivieska	YSP-Halli (pallohalli)		0,25	3	0,1			1		
Nivala	Hyvinvointikeskus FlowFit		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	M&M Poledance		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Voikkari		0,25	3	0,1				1	
Ylivieska	Terästien liikuntatilat		0,25	3	0,1				1	
Ylivieska	Kuntokeskus Liikku		0,25	3	0,1			1		
yhteensä vuonna 2020 (htpv)			2,4			6	4	9	5	6
Muut yksiköt, mielenterveys ja paihdekuntoutujat, tehostettu palveluasuminen			3							
Ylivieska	Kuntoutuskoti Sähkö Oy		0,3	4	0,16			1		
Sievi	Sievin Kimpakoti Oy		0,3	4	0,16			1		
Nivala	Nivalan Palvelukoti Oy		0,3	4	0,16	1			1	
yhteensä vuonna 2020 (htpv)			0,53			1		2	1	
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset			23							
Sievi	Kauneushoitola Aurora		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Siluet men & women kauneushoitola, Ylivieska		0,25	3	0,1	1				1
Ylivieska	Kauneushoitola Midas		0,25	3	0,1		1			
Ylivieska	Kauneushoitola NorPink		0,25	3	0,1				1	
Nivala	Kauneushoitola-Kemikallio Fionella		0,25	3	0,1	1				1
Nivala	Jalkojenhoitaja Anneli Pirnes		0,25	3	0,1				1	
Sievi	FysioMinna (jalkahoitola)		0,25	3	0,1	1				1
Nivala	Jalkahoitola Ruusu Helmi		0,25	3	0,1				1	
Ylivieska	Kauneushoitola Jennyn Hetki		0,25	3	0,1				1	
Ylivieska	Katri Saari/Hoitola Susan		0,25	3	0,1	1				1
Ylivieska	Saippua-Siipi		0,25	3	0,1				1	
Ylivieska	Beautypiste		0,25	3	0,1			1		
Nivala	Kauneushuone Dävenna		0,25	3	0,1			1		
Nivala	Hoitola Onnela		0,25	3	0,1			1		
Nivala	Kauneustupa Lempi		0,25	3	0,1				1	
Ylivieska	Tmi Tanja Törmälä		0,25	3	0,1			1		
Ylivieska	Marilyn parturi- kampaamo (Soile Kinnunen)		0,25	3	0,1		1			
Ylivieska	Kauneushoitola Aurora, Ylivieska		0,25	3	0,1		1			
Nivala	Hius Studio Zeta (microblading)		0,25	3	0,1	1				
Ylivieska	Hus & Kaunes Sanmari		0,25	3	0,1		1			
Nivala	Hellivä hetki		0,25							1
Ylivieska	PittBull Tattoo		0,25	3	0,1			1		
Nivala	Caru tattoo		0,25	3	0,12				1	
				2,00		5		6	8	4
YHTEENSÄ						91	41	62	87	48

KOTIRAUHAN PIIRISSÄ/ILMAN TOIMITILOJA OLEVAT TOIMIVAT

	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset
Ylivieska	Kauneushoitola Miropia
Sievi	Arja Uutela (kiertävä jalkahoitaja)
Nivala	Jalkahoitola Jalkojesi Ilona
Nivala	Kemikallio- Kauneushoitola Feissi (kiertävä jalkahoitaja)
Alavieska	Jalkahoitaja Minna Heikkilä
Ylivieska	Nina Ylitalo, kauneudenhoito ja -lävistystoiminta
	Jalkahoitola Touhunpaikka (kiertävä, asiakkaiden kotona)
	Hierontapalvelut Marja Niemi-Korpi (kuppaus)

TUPAKKALAIN MUKAINEN VALVONTAOHJELMA				Päivitetty 15.11.2019							Liite 4
	Tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattaminen										
	Kunta	Kohteet	Kohteiden lkm	Valvontakä-yntien tarve	Tarkastusaika (h/käynti)	Tarkastusaika (htpv)					
							2020	2021	2022	2023	2024
		Ravintolat, joissa on erillinen tup	0								
	Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito										
	Kunta	Kohteet	Kohteiden lkm	Valvontakäyntien tarve	Tarkastusaika (h/käynti)	Tarkastusaika (htpv)					
							2020	2021	2022	2023	2024
		Vähittäismyyntipaikat	30		2						
1	Nivala	Marin grilli		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Ylivieska	Shell Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Alavieska	Autohuoltoasema A.Marjakangas Ay		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Sievi	ABC Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Ylivieska	ABC Ylivieska Joutsentie		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Nivala	Nivalan Autohuolto Oy		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Ylivieska	Sale Kaisaniemi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	K-Market Mustikka		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Sievi	Lähikauppa ERKA		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Nivala	R-Kioski Nivala		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	R-Kioski Ylivieska Tiilikartano		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	Lidl Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Nivala	Lidl Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Yivieska	K-Citymarket Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Nivala	K-Supermarket Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Sievi	S-Market Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Nivala	S-Market Nivala		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Alavieska	S-market Alavieska		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Sievi	K-Market Mutti Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	Sale Yivieska, Valtakatu		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	Prisma Yivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Nivala	Tokmanni Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Yivieska	Ravintola Jokeri		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	J.Kärkkäinen Oy		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Nivala	Tuiskula		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Yivieska	Sikabaari		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Nivala	Kahvila Myllypub		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Nivala	Lounas-Kahvila Saimi		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
1	Yivieska	Viihdeasema Oy / Ravintola 10-kerho		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
1	Sievi	Maasydämen Matkailu Oy		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
30				Yhteensä (htpv)		4,00					
				YHTEENSÄ	34	4,53	17	13	17	13	17

NIKOTIINIIVALMISTEIDEN MYYNTI, VALVONTAOHJELMA											
1. Nikotiiniivalmisteiden myynti											
	Kunta	Kohteet	Kohteiden lkm	Valvontakäyntien tarve	Tarkastusaika (h/käynti)	Tarkastusaika (htpv)					
			21		2		2020	2021	2022	2023	2024
	Ylivieska	K-Market Mustikka		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Ylivieska	J. Kärkkäinen		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Ylivieska	K-Citymarket Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Ylivieska	R-Kioski Ylivieska Tiilikartano		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Ylivieska	Sale- Joutsentie/ABC Ylivieska Joutsentie		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Ylivieska	Sale- Ylivieska Valtakatu		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Ylivieska	Shell Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Ylivieska	Sale Kaisaniemi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Ylivieska	Prisma Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Ylivieska	Lidl Ylivieska		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Ylivieska	Neste Ylivieska		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Sievi	ABC- Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Sievi	K-Market Mutti		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Sievi	S-Market Sievi		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Alavieska	S-Market Alavieska		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Nivala	K-Supermarket Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Nivala	S-Market Nivala		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Nivala	R-Kioski Nivala, Laura Koskela		0,5	2	0,13	1	0	1	0	1
	Nivala	Lidl Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Nivala	Nivalan Autohuolto Oy (Neste)		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
	Nivala	Tokmanni Nivala		0,5	2	0,13	0	1	0	1	0
			Yhteensä (htpv/v)			2,80					
			Yhteensä		22	2,93	11	10	11	10	11